

GYNIMOSI KLAUSIMAIS

Kaip neapsileisti sovietams?

Vytautas Meškauskas

Susirėmimai Irako-Irano pasienyje, perversmas Turkijoje, amžinas Izraelio- arabų nesutikimas ir faktas, kad nuo Persijos įlankos naftos didelė dalimi priklausoma Vakarų Europos ir Japonijos gerbūvis, — aiškiai parodo galimo sovietų veržimosi kryptį, kurio pasitikti Vakarai — praktiškai: JAV — yra nepasiruošę. Iki šacho nuvertimo buvo pasitikima ju karine galybe, kurios neliko, nes kitaip Irakas nebūtų drįsęs siekti kaimynų turtingų naftos pasienų sričių. Jei Iranas turi sutelkti visas savo jėgas puolimui iš tos pusės atremti, jis turi siekti gerų santykių su sovietais, nes kitos super-valstybės — JAV — ambasada jis yra pagrobęs, o jos pareigūnus laiko įkaitais.

Net jei santykiai su Iranu pagerėtų, JAV žodis Indijos vandenyno rajone, nepaisant ten pasiųstų karo laivų, bus dar silpnas kol nebus įsteigtos bazės Omane, Somalijoje bei Kenijo-

je ir paruošti daliniai pačioje Amerikoje greitam permetimui į Vid. Rytus. Tačiau tos 10 divizijų namuose, iš kurių turėtų būti sudarytas ekspedicinis korpus — Rapid Deployment Forces — yra labai blogame stovyje. Nūdien karinę karjerą nedaug kas nori pasirinkti. Pereitais metais, pavyzdžiui, tik 68% stojančių kariuomenės turėjo aukštesnių mokyklų diplomus, o šiais metais tik pusė. Ar iš tokių naujokų galima išauklėti gerą karį?

Dar blogiau, kad smarkiai mažėja puskarininkių kadrai. Retas iš jų ištarnauja iki pensijos, kurią gauna po 20 metų. Aviacijai trūksta 2,100 lakūnų ir 400 navigatorių. Mat karo aviacijos pilotai į metus gali uždirbti daugiausiai 28,000 dolerių, tuo tarpu komercinės aviacijos lakūnų atlyginimas dažnai siekia 100,000.

Carterio varžovai į prezidentūrą Reaganas ir Andersonas savo pirmose dis-

SVEIKINMAI DIRVAI 65 METŲ SUKAKTIES PROGA

REAGAN FOR PRESIDENT
901 S HIGHLAND ST 3FL RM 315
ARLINGTON VA 22204

western union Mailgram

1-229466U270002 09/26/80 ICS WA16614
0145R MLTN VA 09/26/80

CLVA

MR. VYTAUTAS GEDGAUDAS, EDITOR
DIRVA
6116 ST. CLAIR AVE.
CLEVELAND, OHIO 44103

DEAR MR. GEDGAUDAS:

I WISH TO EXTEND TO YOU AND TO ALL THE STAFF OF DIRVA MY MOST SINCERE CONGRATULATIONS ON THE 65TH ANNIVERSARY OF YOUR PUBLICATION.

YOU CAN INDEED BE PROUD OF THE SERVICE THAT DIRVA HAS PROVIDED TO THE LITHUANIAN AMERICAN COMMUNITY OVER THE PAST SIX DECADES. YOUR DEDICATION IN BRINGING THE NEWS AND ITEMS OF INTEREST TO YOUR READERSHIP STRENGTHENS THE BONDS OF THE LITHUANIAN COMMUNITY HERE IN AMERICA.

DURING THIS HAPPY BANQUET CELEBRATION WE RECALL ANOTHER ANNIVERSARY, MORE SAD AND TRAGIC THAN MOST AMERICANS REALIZE. THIS YEAR MARKS THE 40TH ANNIVERSARY OF THE SOVIET INVASION AND ANNEXATION OF LITHUANIA. THAT OCCUPATION STILL CONTINUES, TO THE SORROW AND ANGER OF ALL THOSE WHO CHERISH FREEDOM AND HUMAN DIGNITY.

SEVERAL WEEKS AGO, I HAD THE WONDERFUL OPPORTUNITY OF VISITING THE LITHUANIAN AMERICAN COMMUNITY IN CHICAGO. I WAS WARMED BY MY RECEPTION AND PROUD AS AN AMERICAN TO WITNESS THE ENTHUSIASM AND STRENGTH OF THE LITHUANIAN HERITAGE. MAY IT LONG LIVE AND THRIVE HERE IN THE UNITED STATES.

NANCY JOINS WITH ME IN EXTENDING OUR BEST WISHES FOR A SUCCESSFUL EVENING AND MANY MORE PRODUCTIVE YEARS FOR DIRVA IN THE FUTURE.

SINCERELY,

RONALD REAGAN

Gub. Ronald Reagan, prezidentinis kandidatas, Dirvai atsiuntė šią sveikinimo telegramą.

kusijose siūlė karių atlygi-
(Nukelta į 2 psl.)

Gajauskų pasimatymas Gulage

Mordovijos autonominė respublika. Stotis Potma. Šis adresas primena politinių kalinių šeimų nariams, buvusiems kaliniams ir visai pasaulio viešajai nuomonei, kad Gulago salynas dar egzistuoja.

Geležinkelio atšaka, kuri iš Potmos eina gilyn į mišką, jungia nemažą lagerių. Kokia elektroninė mašina galėtų suskaičiuoti tas aukas, prarastas jaunystės ir jėgas tų žmonių, kurie čia dešimtmečius buvo dusinami už spygliuotų užtvartų? Jų kančioms dar nėra galo ir šiandien.

Tai čia ir toliau dusinami nepaklusiosios Lietuvos dvasia. Tartum iš spygliuotų vielų išaustu rūbu apsi- gaubę išskyla Petras Paulaitis, Balys Gajauskas, Vladas Lapienis ir kiti lietuviai. Tartum girdėt rauda Petro žodžiai: "laisvė brangi!" Laisvės aukuras dega toliau, kurstomas paaukštais gyvenimais tauriausių mūsų tautos žmonių.

Sosnovkos miestelis pasitinka savo įprastą "barakų" architektūrą, plačiai paplitusia Mordovijos žemėje. Tos pačios, nuo laiko papil-

kėjusios, papuvusios ir nuolat remontuojamos užtvartos, už kurių buvo atsidūrę tūkstančiai politinių kalinių. Tai Sosnovkos septintame lageryje 1957 m. rugsėjo 1 d. sukilę kaliniai, paėmę į savo rankas vietinę radijo stotį, vadovavo kalinių streikui, kuris peraugo į politinį pasipriešinimą. Tuometinis lagerio viršininkas Patkinas, kalinių pramintas "Chvatkinu", iškirptės zonoje medelius, įsakė bokšteliuose pastatyti kulkosvaidžius, o pro pastatytą, prie lagerio vachtos radijo garsiakalbį paskelbė apie įvykusį kontrrevoliucinį sabotažą, kuris bet kokiomis priemonėmis bus numalšin-tas.

Senesniųjų kalinių tarpe buvo Norillsko sukilimo dalyvių. Jie savo akimis matė žuvusius po tankų vikšrais kalinius. Kai kurie jų į besivystančius įvykius žvelgė todėl labai atsargiai. Tačiau viską nulėmė jaunimas, kuris buvo užtvindęs lagerius po Vengrijos įvykių. Lagerio viršininkai pasimetę laukė žinių iš Maskvos. Atvažius generolui, buvo pra-

(Nukelta į 4 psl.)

western union

Telegram

CLC110(1123)(1-0047371269)PD 09/25/80 1111

1980 SEP 25 PM 12:31

TXW WHITEHOUSE WSH DLY PD
SUSPECTED DUPLICATE

001 DLY GOVT WHITE HOUSE DC SEP 25

PMS MR V. GEDGAUDAS DLR 6116 ST CLAIR AVE

EDITOR

DIRVA

P O BOX 03206

CLEVELAND OH 44103

DEAR MR. GEDGAUDAS:

CONGRATULATIONS ON THE OCCASION OF THE SIXTY-FIFTH ANNIVERSARY OF THE SUCCESSFUL PUBLICATION OF THE DIRVA.

I COMMEND THE WORK YOU HAVE DONE ON BEHALF OF THE ENTIRE LITHUANIAN-AMERICAN COMMUNITY. YOUR NEWSPAPER EXEMPLIFIES THE FREEDOM OF INQUIRY AND EXPRESSION GUARANTEED BY OUR CONSTITUTION. AT THIS TIME IN AMERICAN HISTORY, WE NEED, MORE THAN EVER BEFORE, TO MAINTAIN THESE IDEAS OF FREEDOM FOR ALL PEOPLE. AMERICANS LIVE IN A PLURALISTIC SOCIETY, ON WHICH IS COMPOSED OF A COMPLEX MOSAIC OF INTERDEPENDENT CULTURAL GROUPS, AND IT IS ESSENTIAL THAT WE HAVE NEWSPAPERS SUCH AS DIRVA THAT CONVEY THE UNIQUE NEEDS AND CONCERNS OF THE LITHUANIAN-AMERICAN COMMUNITY.

I WISH YOU MUCH SUCCESS IN ALL YOUR FUTURE ENDEAVORS.

SINCERELY

STEPHEN R. AIELLO

SPECIAL ASSISTANT TO THE PRESIDENT
FOR ETHNIC AFFAIRS

Iš Baltųjų Rūmų Dirvos 65 metų sukakties proga buvo gauta Prezidento Carterio spec. asistento Stephen R. Aiello ši telegrama.

SAVAITINĖ POLITIKOS Apžvalga

Karas Persijos įlankoje aptemdo priešrinkimine kovą ir rinkėjus pastato prieš klausimą: Kas kaltas dėl puikios progos sovietams praplėsti savo įtaką?

Pereitos savaitės viduryje Reagano-Andersono diskusijos, kurias prezidentas Carteris boikodavo, buvo užmiršti. Vienaip ar kitaip naftos tiekimo iš Persijos įlankos sumažinimas anksčiau ar vėliau, turės pasireikšti ir kainoje už benziną, kurį perka kiekvienas amerikietis. Tiesa, šiuo metu naftos atsargos buvo pačios didžiausios nuo 1978 metų. Skaičiuojama, kad karo veiksmai neturėtų atsiliepti į naftos tiekimą bent 5 mėnesius. Jos tiekėjai jau sutarė tiekimą sumažinti 10%, kad galėtų išlaikyti kainas dabartiniame lygyje. Antra vertus reikia skaičiuoti ir su psichologine puse: jei naftos kainos turėtų pakilti, kam skubintis ją parduoti už pigesnę kainą...

Aišku, karas turėtų sukelti didesnių rūpesčių negu naftos kainos. Jis ryškiai parodo, kad įvykius tame rajone gali kontroliuoti ne JAV, bet Sovietų Sąjunga. Ji tiekia ginklus Irakui ir, nutraukdama tiekimą, gali priversti Iraką, pastumėjusį savo sienas į Rytus, sutikti su paliaubom, kurių turėtų pageidauti kariniai silpnesnis Iranas. Tas kraštas nutraukęs santykius su JAV ir laikydamas jų diplomatus įkaitais faktinai atsidavė sovietų malonei. Tokioje situacijoje sunku

nusikratyti išpūdžio, kad turime reikalo su sovietų planu. Įkaitų paėmimas buvo jų, jei netiesiog praves-tas, tai bent įtaigotas. Istoriška Amerikos reakcija į tai, išpučiant kaip svarbiausią įvykį pasaulyje ir per savo televiziją skaičiuojant kiekvieną įkaitų nelaisvės dieną, sovietams tik padėjo.

Iš istorinės perspektyvos žiūrint 53 žmonių likimas nėra labai svarbus. Ar nežuvo tūkstančiai Vietname, jau nekalbant apie ankstyvesnių karų nuostolius?

Tokiai plano teorijai kiek prieštarauja sovietų invazija į Afganistaną. Kremlius turėjo skaitytis su galimybėmis, kad tai sukels didelio pasipiktinimo mahometonų tarpe ir pakeis nuotaikas Amerikoje. Juk šiandien jie tikrai turėtų didesnes galimybes, jei nebūtų Afganistano šešėlio. Tai verčia prileisti, kad Irakas paspartino jau kelis mėnesius besitęsiančius pasienio susirėmimus į tikrą karą be Kremliaus žinios, jį painformuodamas vėliau. Iš Bagdado žiūrint negalėjo būti geresnės progos. Kariškai Iranas buvo labai nustumęs. Dalis karininkų ir net kareivių pabėgo tuo pačiu metu, kai bėgo šachas ar netrukus po to. Kiti negalėjo praleisti tokios puikios progos dezertyravimui. Vėl da-

lis buvo pašalinti, nes režimas jais nepasitiki. Pagaliau dar visai neseniai buvo sušaudyta apie 100 karininkų už tikrą ar tariamą samokslą prieš ajatolą. Tokiu būdu aptarnavimas tu 1.600 tankų ir 447 kovos lėktuvų, kuriuos šachas paliko savo kraštui, pasidarė beveik neįmanomas. Reikia atsiminti, kad ir menkesni ginklai reikalingi kasdienės priežiūros. Ir tai per paskutinius NATO manevrus Vokietijoje paaiškėjo, kad tik 85-90% amerikiečių lėktuvų buvo paruošti visokiems eventualumams. Tai, tarp kitko, laikoma labai geru paruošties stoviu, bet labai paryškina, kas gali atsitikti, jei trūksta noraus personalo ir atsarginių dalių. Idomu, kad Irane dar yra 77 naujausi amerikiečių F-14 naikintuvai, bet apie juos kovose nieko negirdėjom. Juos aptarnavę tūkstančiai amerikiečių mechanikų turėjo išvykti po revoliucijos, o be to amerikiečiams pasisekė išvežti ar sunaikinti labai komplikutas priemones jų tiksliai panaudojimui. Tie lėktuvai galėtų nulėmti pasipriešinimą Irako aviacijai, kurią sudaro 80 sovietų MIG-23 naikintuvai, 60 — SU 7 naikintuvai — bombonešiai ir 30 naujesnių SU-20. Šiais metais Irakas dar turėtų gauti Sovietijoje užpirtus naujausius MIG-25 ir MIG-27 lėktuvus bei prancūzų 24 Mirage F-1 C kovos lėktuvus. Atrodo, kad Bagdadas apsisprendė tu jau nebelaukti.

Irako 200.000 vyrų armijos smogiąją jėgą sudaro 4 tankų ir 4 motorizuotos divizijos; sutvarkytos sovietų pavyzdžiu. Tuo tarp Irano apsigynimo nugarkaulį sudaro apie 100.000 Islamo milicininkų, kurie tinka tik partizaniniam karui. Tarp kitko nuo dezertyravimo daugiausiai nukentėjo Irano laivynas. Iš 9 jo didesnių karo laivų, tik vienas turi įgulą.

Sovietų Sąjunga su Iraku turi draugiškumo ir bendradarbiavimo sutartį, kuri numato pasitarimus tuo atveju, jei kuris kraštas įsiveltų į karą su trečiuoju. Ap-lamai imant, sovietų įtaka Irake paskutiniaisiais metais buvo pradėjusi mažėti. Irakas net sušaudė eilę savo komunistų.

Pirmoji reakcija Amerikoje į įvykius Persijos įlankoje buvo visiškai neutralumo skelbimas, nors pats Carteris naiviai prasi-tarė,

Iš kitos pusės

Turime daug išmintingų vyrų, kurie trokšta pamokyti ne tik savo tautiečius, bet ir amerikiečius. Taip rugsėjo 9 d. DRAUGE skaitau:

"Norėdami atkreipti valdžios įstaigų dėmesį į labiausiai rūpimus dabarties klausimus, JAV LB atstovai rugpjūčio 25 d. lankėsi Valstybės departamente ir Baltuosiuose Rūmuose."

Jei patikėti tos delegacijos nario ir minėtos korespondencijos autoriaus Alg. Gečio teigimais, Washingtonė viena ranka nežino, ką daro kita. Pavyzdžiui ten rašoma:

"LB atstovai (Valstybės departamente — vm) priminė, kad JAV kongresas rezoliucijos forma yra pasisakęs už Pabaltijo valstybių laisvo apsisprendimo klausimo iškėlimą Madride. Taip pat pareiškė susirūpinimą, kad ne visi valstybės departamento pareigūnai yra linkę užimti griežtą liniją Sov. Sąjungos atžvilgiu Madride. Tai ypač buvę ryšku prieš keletą savaitių valstybės departamento konferencijoje. Nors valstybės sekretorius buvo užėmęs kietą liniją sovietų atžvilgiu, po jo kalbėjė pavaduotojai to išpūdžio nesudarė".

Be to buvo skundžiamasi dėl valstybės departamentu netarpininkavimo suimtyvių lietuvių demonstrantų byloje, nors "Liepos 18 d. lietuvių demonstracija... rėmėsi prez. Carterio politiką". Kažin, ar tą tikslą turėjo galvoje demonstrantai, bet jei taip, reikėjo dėl demonstracijos iš anksto susitarti. Gal ir Carteris būtų atsiuntęs savo vaikus...

Visą tai skaitant pasigendi tik vieno, būtent tik konkretaus pasiūlymo naują Valstybės Sekretorių paieškoti mūsų Bendruomenės tarpe.

kad gal dabar Iranas paleis įkaitus, kad gautų atsarginių dalių savo kariuomenės atstatymui. Iranas į tai atsakė skelbdamas savo žmonių, kad užpakalyje Irako stovi... amerikiečiai. Žinoma, Rytuose viskas gali labai greitai pasikeisti, tačiau Iranui pagalba reikalinga tuojuo, o ne už mėnesių, o sovietai yra čia pat.

★ Grįžtant prie Amerikos politinio gyvenimo reikia laukti, kad Carteris bandys įrodinėti, kad Reagano išrinkimas reikš karą. Kiek tai paveiks rinkimų nuotakas, sunku pasakyti, nors Reaganas logiškai galėtų atsakyti, kad kaip tik apleidimas karinių reikalų ir privedė prie tokios padėties, kada JAV turi laikytis tik neutralumo.

Buvęs Nixono-Fordo CIA direktorius ir Gynybos Sekretorius, o Carterio pirmasis Energijos Sekr. Schlesingeris NBC Today programoje trečiądienį teigė, kad jis paskutinius 5 metus kalbėjęs apie pavojus Persijos įlankoje, bet jo niekas neklausė. Užsienio politika Amerikoje susidomima tik kai pradėdama šaudyti.

Gynimosi klausimais...

(Atkelta iš 1 psl.)

nimą sulyginti su dirbančių pramonėje algomis, tačiau į konkretų klausimą, ar bėdai prispyrus jis pasirašytų įstatymą įvedantį visuotiną karinę prievolę, tik Andersonas atsakė teigiamai, o Reaganas pareiškė vilties, kad gal to nereikės, o jei ir reiktų, kas pašauktuosius apmokys?

Carteris savo priešrinkiminėje kampanijoje 1976

metais žadėjo gynimosi biudžetą, kuris tada siekė 108 milijonų dolerių, sumažinti 5-7 milijonais dolerių. Vietoje to biudžetas padidėjo pereinamais metais iki 141,5 milijonų, o šiais metais net iki 157,5 milijonų. Žinoma, dalį iš to reikia atskaityti infliacijai, bet ir po to galima įžiūrėti realų padidėjimą.

Reikia atsiminti, kad politikai visados turi skaitytis su tautos nuotaikom. O tos 1969 metais buvo tokios, kad 52% jos nuosimčiai skaitė, kad gynimosi reikalams išleidžiama per daug, 31% tas išlaidas laikė pakankamom, tik 8 nuosimčiai manė, kad per mažai. Per dešimt metų tas santykis apsivertė aukštyn kojom. Jau 49% amerikiečių mano, kad gynimuisi leidžiama per mažai, 24% — pakankamai ir tik 14% — per daug. Žinant tokias nuotaikas, galima lengvai suprasti, kad nė vienas kandidatas nebekalba apie sumažinimą ir vienintelis rezervas padidinimo yra tik toks, kad padidintas lėšas reiktų galimai naudingiau sunaudoti, neišleisti jų gerai neapgalvotiems projektams.

Tokiu būdu vienintelis šviesus taškas labai apsi-niaukusiame horizonte yra tik įsigalintis įsitikinimas, kad JAV karines pajėgas vis dėl to reikia sustiprinti.

WANTED EXPERIENCED MACHINISTS
OD & ID PRECISION GRINDERS
Must be able to set up work from blue prints & close tolerance.
Also needed
MANUFACTURING PLANNERS
Steady work, overtime & fringe benefits. Send resume to:
EMCO
7424 Greenbush Ave.
North Hollywood, Calif. 91605
213-764-0901 (33-39)

STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT AND CIRCULATION (Required by 39 U.S.C. 3685)			
1. TITLE OF PUBLICATION		2. DATE OF FILING	
DIRVA		OCT. 2, 1980	
3. FREQUENCY OF ISSUE		4. ANNUAL SUBSCRIPTION PRICE	
MONTHLY		ANNUALLY	
5. LOCATION OF HEADQUARTERS OR GENERAL BUSINESS OFFICES OF THE PUBLISHERS (Not printed)			
616 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103			
6. LOCATION OF THE HEADQUARTERS OR GENERAL BUSINESS OFFICES OF THE PUBLISHERS (Not printed)			
616 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103			
7. NAMES AND COMPLETE ADDRESSES OF PUBLISHER, EDITOR, AND MANAGING EDITOR			
PUBLISHER (Name and Address) The American Lithuanian Press and Radio Ass'n VILNIS, 616 St. Clair Ave. EDITOR (Name and Address) Vytautas Gedgudus, 2216 Coventry Rd., Cleveland, Ohio 44118 MANAGING EDITOR (Name and Address) Vytautas Gedgudus, 2216 Coventry Rd., Cleveland, Ohio 44118			
8. OWNER (If owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual must be given. If the publication is published by a nonprofit organization, its name and address must be stated.)			
NAME ADDRESS The American Lithuanian Press and Radio Ass'n VILNIS, 616 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103, President Dr. Danielius Degutys, 1601-1605 Shore Blvd., Cleveland, Ohio 44115			
9. KNOWN BONDHOLDERS, MORTGAGEES, AND OTHER SECURITY HOLDERS OWNING OR HOLDING 1 PERCENT OR MORE OF TOTAL AMOUNT OF BONDS, MORTGAGES OR OTHER SECURITIES OF THIS OR ANY OTHER PUBLICATION			
None			
10. FOR COMPLETION BY NONPROFIT ORGANIZATIONS AUTHORIZED TO MAIL AT SPECIAL RATES (Section 3626, PSN). The purpose, function, and nonprofit status of this organization and the exempt status for Federal income tax purposes (Check one):			
☒ HAVE NOT CHANGED DURING PRECEDING 12 MONTHS ☐ HAVE CHANGED DURING PRECEDING 12 MONTHS (If changed, publisher must submit explanation of change with this statement.)			
11. EXTENT AND NATURE OF CIRCULATION		12. AVERAGE NO. COPIES EACH ISSUE DURING PRECEDING 12 MONTHS	
A. TOTAL NO. COPIES PRINTED (Net Press Run)		3561	
B. PAID CIRCULATION		450	
C. SALES THROUGH DEALERS AND CARRIERS, STREET VENDORS AND COUNTER SALES		2561	
D. MAIL SUBSCRIPTIONS		3011	
E. FREE DISTRIBUTION BY MAIL, CARRIER OR OTHER MEANS (SAMPLES, COMPLIMENTARY, AND OTHER FREE COPIES)		200	
F. TOTAL DISTRIBUTION (Sum of C and D)		3211	
G. COPIES NOT DISTRIBUTED (OFFICE USE, LEFT OVER, UNACKNOWLEDGED, SPOILED AFTER PRINTING)		350	
H. RETURNS FROM NEWS AGENTS		3561	
I. TOTAL (Sum of F, G, and H) (Should equal net press run shown in 11A)		3561	
13. I certify that the statements made by me above are correct and complete.			
SIGNATURE AND TITLE OF EDITOR, PUBLISHER, BUSINESS MANAGER, OR OWNER Vytautas Gedgudus, Editor			
14. FOR COMPLETION BY PUBLISHERS MAILING AT THE REGULAR RATES (Section 3626, PSN):			
15. IN accordance with the provisions of this statute, I hereby request permission to mail this publication at the special postage rate provided for by 39 U.S.C. 3626.			
SIGNATURE AND TITLE OF EDITOR, PUBLISHER, BUSINESS MANAGER, OR OWNER Vytautas Gedgudus, Editor			

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly
by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription
per year \$13.00. Single copy 20 cents.Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro nu-
merio kaina 20 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais
ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomėnė • Ne-
spausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skel-
bimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

VILTIES DRAUGIJOS VALDYBA IR DIRVA DĖKOJA

Nuoširdžių rėmėjų ir ger-
bėjų dėka Dirvos 65-rių me-
tų sukaktis tampa ilgai pri-
simtiniu įvykiu mūsų gy-
venime. Vilties Draugijos
valdybos ir Dirvos laikraš-
čio vardu didelę padėką
reiškiu visoms ir visiems,
kurie bet kuo prisidėjo šiam
įvykiui atitinkamai atžymė-
ti.

Sulaukėme daug sveikini-
mų ir šiltų linkėjimų su
prijungtais paramos če-
kiais, kad Dirva galėtų lai-
kytis ir stiprėti, žengdama
į ateitį. Už juos karštai dė-
koju.

Dėkojus visiems nuolati-
niams Dirvos rėmėjams, ku-
rie sukakties proga savo pa-
ramą ne tik pakartojo, bet
šventišku dosnumu dar pa-
didino ar padidins.

Šia proga ypatingą padė-

ką skiriu Clevelande ruošia-
mo sukakties minėjimo da-
lyviams — viešnioms ir sve-
čiams, programos atlikė-
jams ir rengimo komiteto
nariams.

Teko patirti, kad artimo-
je ateityje, Clevelando pa-
vyzdžiu sekdami, daugely-
je vietų kitur ruošiamasi
Dirvos sukaktį atitinkamai
atšvęsti. Negaliu išverti
nepadėkojės ir visų šių ren-
ginių iniciatoriams, rengė-
jams bei dalyviams.

Moralinė paguoda ir ma-
terialinė parama padės tę-
sėti tuos gražiuosius linkė-
jimus, kurių susilaukė mūsų
mieloji sukaktuvinė.

Dr. Danielius Degėsys,
Vilties valdybos ir
Sukakties rengimo
komiteto pirmininkas

Suėjus 65 metams nuo Dirvos įsteigimo, nuoširdžiai sveikinu jos
bendradarbius, skaitytojus ir rėmėjus. Ilga šio laikraščio egzisten-
cija parodo, jog jis reikalingas didelei Amerikos lietuvių daliai. Lie-
tuvai esant nepriklausomai, Dirva buvo vienas ryšių tarp mūsų
krašto ir išeivių. Sovietam užpuolus ir okupavus Lietuvą, laikraštis
iš karto pasmerkė sovietų agresiją ir jos primestą lietuvių tautai
barbarišką santvarką.

Šios politinės linijos Dirva pastoviai laikosi iki šiai dienai. Kartu
ji daug savo skilčių skiria Amerikos lietuvių ir kitų kraštų lietuvių
gyvenimui ir kultūros veiklai.

Aš linkiu Dirvai tolesnės sėkmės, ypač vienijant Amerikos lie-
tuvių visuomenę dvasinei bei politinei pažangai ir remiant Lietuvos
nepriklausomybės atstatymo bylą.

STASYS LOZORAITIS,
Lietuvos Diplomatinijos šefas

Gerbiamas Pone Redaktorau,

Per daugelį metų Dirva nepailstamai skleidžia lietuvišką žodį ir
skelbia tautiniai — patriotines mintis išbląškytiems Lietuvos vai-
kams, ragindama, skatindama juos besąlyginei Laisvos Lietuvos at-
statymo kovai.

Ir šiandien mes visi didžiuojamės ir džiaugiamės švęsdami Dir-
vos 65 metų jubiliejų.

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto vardu sveikinu Dirvą
ir jos bendradarbius ir linkiu, kad ir toliau skleistumėt stiprinančias,
jungiančias ir naujų jėgų pridodančias idėjas nepailstamam mūsų
Didžiajam Tikslui — Laisvai Lietuvai.

Daug sėkmės ir ištvermės Jūsų pasiaukojančiam darbe!

Dr. KAZYS BOBELIS,
Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo
Komiteto pirmininkas

Respublikonai siūlo naują pradžią

Amerikai Zigmąs Dautartas

Šio straipsnio auto-
rius dipl. sod. Zigmąs
Dautartas yra perrink-
tas trečiam terminui į
Geauga apskrities Res-
publikonų partijos cen-
tro komitetą ir yra
vykdomojo komiteto
kalbėtojų biuro pirmi-
ninkas, o taip pat Res-
publikonų partijos na-
cionalinio komiteto na-
rys.

Ateinančiame dešimtme-
tyje JAV norėdamos būti
demokratinėmis valstybėmis
avangarde, turės pakelti pi-
liečius iš moralinio nuosmu-
kio, pažadinti demokratijos
ir valstybės meilę, pasi-
ruošti militariniui — su-
laikant tarptautinio komu-
nizmo plėtimąsi. JAV turi
sustiprinti ekonominiai (pa-
keliant dolerio vertę), kad
galėtų priešintis ne tik ko-
munizmo agresijai bei sub-
versijai, bet, kad galėtų
konkuruoti tarp laisvų val-
stybių prekybos rinkoje.
Šiems tikslams įgyvendinti,
Respublikonų partija, į š.
m. lapkričio 4 d. prezidentini-
us rinkimus, išeina su se-
kančiu šūkiu: "Together,
we offer a new beginning
for America" — (Kartu
mes siūlom naują pradžią
Amerikai).

Laisvoje šalyje — laisvas
piliētis. Valstybė savo pilie-
čių neprievartauja siekiant

užsibrėžtų tikslų. Ji padeda
piliečiui, apsaugant jo in-
dividualines teises, tų tikslų
siekti savo noru, įsisąmoni-
nant valstybės tikslų svar-
bumą siekiant visiems pilie-
čiams gerbūvio ir saugumo.

Piliētis turi būti pakan-
kamai sąmoningas demo-
kratinės valstybės pranašu-
mu palyginant su diktatūri-
ne, komunistine, valstybe.
Laisvas žmogus turi privile-
gijas, kurias jis pats turi
balansuoti su laisvai priim-
tomis pareigomis savo tau-
tai ir valstybei.

Gerbiant laisvą žmogaus
apsisprendimą, Respubliko-
nų partija pateikia sekan-
čią rinkiminę platformą,
kurios — tikslas padėti
JAV pliečiams materialiniai
ir moraliniai.

Pajamų ir turto mokesčiai

Dirbančio individo paja-
mų mokestis — per didelis,
kuris per sekančius tris me-
tus bus mažinamas. Dirban-
tis, mokėdamas mažesnius
pajamų mokesčius, galės
daugiau sutaupyti. Dabarti-
nė taksų sistema, dirbantį
ir daugiau uždirbantį, bau-
džia už jo pastangas dau-
giau uždirbti — nepropor-
cinga taksų sistema. Tak-
su nuošimtis bus sumažin-
tas nuo dabartiniu metu eg-
zistuojančio 14-70% iki
10-50%.

Pašalpos

Respublikonai siūlo pa-
šalpas iš federalinės val-
džios grąžinti į atskirų
vastijų rankas, kurios bus
mokamos tik ligoniams, se-
neliams bei invalidams, ku-
rie negali dirbti. Kiekvie-
nas, kuris gali dirbti, turės
dirbti, kad dirbančiojo pa-
jamos (taksų forma) nebū-
tų metamos dykaduoniams
— nenorintiems dirbti. Fe-
deralinė valdžia skirs vals-
tijoms sumas lėšų, kurios
bus naudojamos pašalpoms.
Tokios lėšos bus vienarti-
nės — metų bėgyje.

Veteranai

Respublikonai remia vete-
ranų organizaciją su papil-
doma sveikatos rehabilitaci-
jos programa, įjungiant ir
visus Vietnamo karo vete-
ranus.

Lygios teisės

Respublikonų administra-
cija stengsis pagerinti ma-
žumų: juodųjų, meksikie-
čių ir kitų etninių grupių
gyvenimo sąlygas be diskri-
minacijos. Administracija
energingai panaudos egzis-
tuojančius įstatymus kovo-
je prieš diskriminaciją.

Abortai

Nežiūrint to, kad Respub-

likonų partija toleruoja
kiekvieno žmogaus pažiū-
ras, sieks konstitucinio pa-
pildymo, kuris apsaugotų
negimusio kūdikio gyvybę
ir teisę gimti. Taip pat re-
mia kongreso pastangas su-
laikyti valstybės finansavi-
mą už abortus — pagal pa-
reikalavimą, nes tai pažeidžia
religinio taksų mokėto-
jo įsitikinimus ir jausmus.
Tai — prievartinis taksų
forma mokėjimas už žmog-
žudystę. Protestuoja prieš
teismų veržimąsi į šeimos
auklėjimą auklėjant nepil-
namečius vaikus.

Moteryų teisės

Respublikonų partija vi-
sada pripažino ir pripažįsta
lygias teises moterims, bet
lygių teisių konstitucinis
papildymas (pakeitimas)
dabartiniu metu, priklauso
įvairioms federalinėms val-
stijoms. Jos turi teisę tą
konstitucinį papildymą ra-
tifikuoti arba atmesti — be
federalinės valdžios spaudi-
mo.

Respublikonų administra-
cija prižiūrės, kad moterų
teisės būtų respektuojamos
darbo atlyginime, tarnybo-
je, moksle, turto įsigijime
ir t.t. ir, kad egzistuojan-
tieji įstatymai, išreiškian-
tieji moterų teises, būtų pil-
nai vykdomi ir respektuo-
jami.

Švietimas

Šalia religijos instrukcijų
namuose, mokykla yra pa-
grindinė įstaiga, kurioje
formuojamos jaunos gene-
racijos, joms įkvėpiant ša-
lies tradicijas ir duodant
bendrą išsilavinimą įvairio-
se mokslo srityse. Respubli-
konų administracija steng-
sis sukurti atmosferą, ku-
rioje mokiny, studentas,
turėtų vienodas galimybes
siekti aukšto lygio, visiems
mokiniam vienodą, be ra-
sių skirtumo, išsimokslini-
mą. Respublikonų partija
griežtai pasisako prieš teis-
mų priverstinį mokinių ve-
žiojimą iš vieno miesto pa-
kraščio į kitą, tik rasių mai-
šymo tikslams. Partija pri-
pažįsta tėvų teises vaikų
auklėjime ir mokslinime pa-
renkant mokyklas, todėl
propaguoja taksų kreditus
visoms pradinėms mokyk-
loms.

Respublikonų partija ne-
pritaria suvalstybtinai me-
dicinos priežiūrai. Viskas
turi būti privačiose sveika-
tos draudimo įstaigose su
stipria parama senesnio am-
žiaus ir neturtingiesiems
per "Medicare" ir "Medic-
aid".

Saugi ir tvarkinga aplinka

Respublikonų administra-
(Nukelta į 4 psl.)

Respublikonai siūlo...

(Atkelta iš 3 psl.)

cija kreips ypatingą dėmesį į gyvenamos aplinkos pagerinimą: užtikrinant gatvėse saugumą, padedant rekonstruoti apieštus gyvenamus namus, švariai užlaikyti miesto gatves, apsaugant senesnio amžiaus piliečius, kurie, daugumoje, dabartinių metu dėl baimės išeiti į gatvę yra kaliniai savuose namuose.

Nusikaltimai

Saugumas — būtinybė kiekvienam piliečiui siekiant asmeninės pažangos gyvenamojoje aplinkoje. Respublikonai, per savo administraciją, viską darys, kad gyvenamoji aplinka būtų saugi šeimoms ir atskiriems individams gyventi. Jie remia efektyvius įstatymus ir jų pritaikymą teismuose, sulaikant bėgikų ir plečiančius nusikaltimus ir nekaltų žudymus, — vykdam apipilėmus, išprievartavimus ir t.t. Bus vykdoma griežta kova su narkotikais ir jų platintojais.

Darbas

Mokamų taksų sumažinimas, individui ir korporacijoms, paskatins taupymą ir investicijas naujoms įmonėms. Darbininkai, specialiose amatų mokyklose, bus treniruojami profesiniams darbams. Respublikonų administracija sieks panaikinti bedarbę.

Žemės ūkio produktams išplės vietos ir užsienio rinką, kad ūkininko pajamos pakiltų — šeimos ūkiai galėtų išsilaikyti. Respublikonai stengsis sumažinti biurokratizmą federalinėje valdžioje. Stengsis taupyti ir subalansuoti federalinį biudžetą — sustabdyti infliaciją.

Energija

Yra būtina panaikinti energijos (degalų) kainų kontrolę, kad vietos energijos šaltiniai būtų išvystyti; tuomi atsipalaiduojant nuo užsienio alyvos importo.

Taika ir laisvė

Pradedant 1980 m. JAV yra pastatomos į pavojaingą padėtį. Vidaus ekonominė situacija ir užsienio politikos vairavimas reikalauja didelės orientacijos išlaikyti JAV stiprias ekonominius ir militarinius. Prezidentui Carteriui trūksta sugebėjimų orientuotis pšienio politikoje, ypač kovoje su tarptautiniu komunizmu. Jo administracija, perėmusi valdymą nuo prez. Fordo, sumažino atominių ginklų gamybą ir bandymams lėšas 38 milijonais.

Respublikonai, atėję valdyti, perorganizuos Amerikos kariuomenę — paruos kovai bent kur ir stengsis,

kad JAV būtų militariniai pirmaujančios. Jie tarsis su Sov. Rusija dėl nusiginklavimo būdami patys stiprūs militariniai.

Bus žiūrima, kad nusiginklavimas būtų abiem pusėm vienodas ir surištas su abiejų partnerių noru gyventi taikoje. Nepasirašys jokių susitarimų nusiginklavimo, kas neužtikrintų tikrą saugumą JAV.

Respublikonai pilnai suprantą Sov. Rusijos veržimąsi į Vid. Rytus, subversiją ir tiesioginę intervenciją, tuomi perimant V. Europos ir JAV žaliavų šaltinius ir tiekimo kelius. Respublikonai priešinsis Sov. Sąjungos subversijai Vakarų hemisferoje. Sieks glaudžių ryšių su Kanada ir Meksika. Su Japonija bus siekiama prekybos balanso ir glaudaus bendradarbiavimo politikoje.

Vietnamas nebus pripažintas taip ilgai — kol jis veda grobimo teritorijų ir genocido politiką.

Plės politinius ir ekonominius santykius su kom. Kinija ir palaikys glaudžius ryšius su Taiwanu. Priešinsis Sov. Rusijos agresijai naujose Afrikos valstybėse.

Respublikonų partija su R. Reaganu, prezidentiniu kandidatu, siekia JAV-bėms militarinio ir dvasinio renesanso. Moralinis atgimimas JAV yra būtinas, nes žanos moralės pilietis neatliks savo pareigų, o bėkovo dvasios ir pasiaukojimo karys — nekariaus!

Lietuviai, kurie išgyvena Lietuvos genocidą ir supranta skirtumus tarp Respublikonų ir Demokratų partijų moraliniuose principuose, turėtų atiduoti savo balsus — lapkričio 4 d. už Respublikonų partijos kandidatą į JAV prezidento postą R. Reagan ir viceprezidento postą H. W. Bush.

Gajauskų pasimatymas Gulage...

(Atkelta iš 1 psl.)

dėtos derybos su kalinių streiko komitetu. Po kelių dienų prasidėjo represijos. Šimtus kalinių išvežė į kitus lagerius, o kai kuriuos streiko komiteto lyderius teisė ir išvežė į Vladimiro kalėjimą. Tačiau kalinių kovingumas sudrebino Mordovijos Gulagą.

Laiko vėjai pakeitė Sosnovkos kalinių kontingentą. Dabar tuos lagerius apgyvendino kriminaliniais kaliniais. Tikslai netoli geležinkelio prisišlijęs vienas barakas, atskirai aptvertas keliomis užtvaramis, dar saugo politinius kalinius. Tai specypatingojo režimo lageris. Čia kaliniams vieną kartą į metus duodamas asmeninis pasimatymas nuo vienos iki trijų parų ir vienas bendras pasimatymas 1-4 valandų.

Po praėjusių metų vestuvių ir nesėkmingo bandymo gauti pasimatymą šiemet I. Gajauskienė iš anksto klausė administracijos, ar jai bus suteiktas asmeninis pasimatymas, nes praėjusiais metais lagerio viršininkas Nekrasovas pasakė: "gali būti taip, kad ir kitais metais jinais asmeninio pasimatymo negaus". Gavusi iš lagerio viršininko pranešimą, kad pasimatymas priklausys 1979. VII. 5, ji birželio viduryje išsirošė į kelionę. Atvykusi į Sosnovką, Irena pirmą dieną pasimatymo negavo. Matyt, buvo su kai kuo susiskambinta ar duoti pasimatymą, ar ne ir kiek parų skirti. Para, dvi, o trys paros — stebuklas tame lageryje. Šį kartą likimas buvo palankus Irenai — ji gavo tris paras ilgai laukto pasimatymo.

Pro ketverias užrakinas duris pateko į pasimatymui skirtas patalpas. Tuojau į kambarį "kratėja" atsinešė didžiulį peilį ir

šaukštą. Visus maisto produktus reikėjo išimti iš lagamino ir sudėti ant stalo. Dešra buvo supjaustyta į kelis gabalus, nežiūrint į tai, kad jinais buvo džiovinta ir pirkta parduotuvėje. Paklausta, kodėl gadina produktus, atsakė, kad ji turi teisę viską supjaustyti į smulkius gabalėlius. Stiklainiai buvo atidaryti, šaukštu išmaišyti. Baigus maisto apžiūrą, pradėjo Irenos asmeninę apžiūrą. Ji turėjo išsirengti nuoga.

Patalpa, skirta pasimatymui, susideda iš kambario, virtuvės, koridoriaus, tualetų ir mažo kambarėlio, kuriame yra prausykla. Pasimatymo kambariye dominavo tamsiai mėlyna ir ruda spalva. Kambariye dvi medinės lovos, rašomasis stalas, dvi kėdės ir spintelė prie lovos.

Atėjus į pasimatymą, atimamas popierius ir rašymo priemonės. Elektros lemputė kabo palubėje, bet tokia mažytė, kad vos šviečia. Virtuvėje stovi virtuvinė spintelė, kurioje pridėta puodų, lėkščių ir elektros plytelė. Tik parduotuvėje nėra maisto, nėra ką tuose puoduose virti. Ten žmonės "daktarišką" dešrą ir į ją panašias dešras gali nusi-pirkti tik per didelę pažintį arba išstovėję eilėje kelias valandas.

Virtuvė taip pat išdažyta tamsiomis spalvomis. Grindys purvinos, visur nešvaru. Patalpos nevėdinamos, langai užkalti, stiklai uždažyti. Langų paskirtis tame pastate neiški... Patalynė labai purvina. Važiuojant į pasimatymą, reikia vežtis ir savo patalynę. Pagalvės vatinės ir labai senos, — galvą dedi kaip ant akmenų. Antklodės tamsiai mėlynos spalvos. Turbūt niekada nevalytos... Už parą reikia mokėti po 1 rb.

Anksti rytą ir vakare prižiūrėtojai ateina patikrinti, ar kas nepabėgo, bet žvilgsniai būna nukreipti ne į kalinį, o į svečią.

Įvedė į kambarį Balį, truputį pasimetusi, gerokai per metus pasikeitusi. Aprengtas dryžuotu kostiumu, kelinės trumpos, kojinės suplyšę, plikai nukirptas, tik lūpose ta pati nuoširdi šypsena.

Prieš tai I. Gajauskienė paklausė speclagerio viršininko Nekrasovo, ar Balys žino, kad jinais atvažiavo į pasimatymą. Buvo atsakyta, kad žino, o iš tikrųjų Balys nežinojo. Rytą ji išvedė iš kameros į kiemą ir pasakė, kad reikia kai ką padėti kieme kitam kaliniui. Jie melavo Baliui, kad nežinotų kameros draugai, kur išveda. Kieme nereikėjo nieko dirbti ir atvedė tiesiai į pasimatymo namus. Perren-gė švaresniu dryžuotu rūbu ir davė kitus batus. Rūbai

ten pastoviai būna paruošti pasimatymams, o senus rūbus užrakina.

Balys susenęs, dar labiau prazilęs. Pasimatymo metu labai mažai valgė, pastaruoju metu pablogėjo regėjimas. Nuolat jam skauda akis.

Kameroje būna po keturis kalinius. Kameros nedidelės, lovos metalinės, langas kameroje mažytis, grotuotas, ties lubomis. Nedidelė elektros lemputė virš durų. Duryš dvejios. Vienos — apkaltos skarda, o kitos — grotos; abejos atskirai užrakinamos. Kameroje visada prieblanda, drėgna. Kalinius pasivaikšioti išveda į dieną du kartus — 40 min. prieš pietus ir 20 min. po pietų. Prie pastato yra užduras kiemelis. Tame kiemelyje kaliniai ir vaikšto.

Į darbą eina dviem pamainomis. Dirba tame pačiame pastate — šlifuoja stiklus šviestuvams. Darbas labai kenksmingas, o apsaugos priemonės blogos. Po darbo kaliniai kameroje užrakinami.

Maistas ypatingai blogas. Keturis kart į savaitę yra verdama kilkių "sriuba". Kai tą "sriubą" atveža, tai pasmirsta visa zona ir kaliniai jos negali valgyti. Gyvenimas "naujoje zonoje" — baisus.

Kameroje su Baliu Gajausku kalį du ukrainiečiai — Gelis ir Lukjanenko — ir rusas Ivanovas.

Pasimatymui pasibaigus, Balį išvedė, o Ireną vėl iš naujo iškratė, peržiūrėjo visus likusius maisto produktus. Šį kartą krata buvo dar uolesnė negu prieš pasimatymą.

Traukinys vėl bildėjo Maskvos kryptimi, palikdamas Mordovijoje trijų dienų ašaras ir džiaugsmus.

A. Klimas

Aušra Nr. 21 (1980)

HOUSEKEEPER

LIVE IN OWN ROOM & BATH. TAKE FULL CHARGE OF HOUSEHOLD AND COOKING. 2 CHILDREN. GOOD

Call 216-831-2559

SALARY. 5 DAY WEEK.

REFERENCE & EXPERIENCE. (39-41)

SECURITY GUARD

This position requires 120 hours fire arms training. Applicant must have 2 to 3 years experience.

We offer an excellent income commensurate with experience and generous benefits program.

Apply in person, 15th floor of our complex, Personnel Department.

AMERITRUST

900 Euclid Ave.

Cleveland Ohio 44115

An Equal Opportunity Employer M/F/H

TAUPYKITE DABAR

Paš mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

7¼% — 6 metų su \$1,000, minimum.

7½% — 4 metų su \$1,000, minimum.

6¾% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.

6½% — 1 metų su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.I.C.

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

CHICAGOJE PRIGLAUSTI RAŠYTOJO ROMUALDO SPALIO PALAIKAI

Antanas Juodvalkis

Rašytojas Romualdas Giedraitis-Spalis mirė 1980 m. gegužės 14 d. Hamburge, Vokietijoje, kur buvo išvežtas gydytis, nors visą tremties laikotarpį išgyveno Halifaxe, Anglijoje. A. a. Romualdo Spalio urna su jo palaikais žmonos Angelės Angelės rūpesčiu, talkinant Korp! Neo-Lithuania, buvo perkelta į Chicago ir padėta Lietuvių Tautinėse kapinėse.

Velionio Romualdo Spalio palaikų perkėlimas į poilsio vietą įvyko 1980 m. rugsėjo 20 d., Chicagoje. Pamaldos buvo šv. M. Marijos Gimimo (Marquette Parko) bažnyčioje. Mišias atnašavo ir pamokslą pasakė kan. V. Zakarauskas. Solo giedojo fil. Audronė Simonaitytė-Gaižiūnienė, vargonavo fil. Antanas Kalvaitis.

Po pamaldų, didelis būrys neolituanų, skautų, rašytojų ir pažįstamųjų, susirinko į Lietuvių Tautinius Namus, kur Lietuvos valstybės ženklu Vytimi ir Korp! Neo-Lithuania herbu papuoštoje salėje, pagarbiai buvo padėta urna su rašytojo Romualdo palaikais.

Neolituanams stovint garbės sargyboje, fil. Jonas Jurekūnas pravedė atsisveikinimą. Įvadiniame žodyje pažymėjo, kad vienos kartos istorijos ciklo autorius, užvertė paskutinį lapą, palikdamas savo kūrybą gyviesiems skaityti, grožėtis ir susimąstyti. Paminėjo vyresnius kolegas neolituanus - savanorius, kurių dvasia Romualdas gyveno ir kūrė. Paminėjo kap. Pr. Gudyną, kuris žuvo atlikdamas savo pareigas ir kitus

kolegas, paaukojusius gyvybę, pasipriešinant raudonajam tvanui. Romualdas susitiko Sibiro kankinius brolius Zenoną ir Vytautą Blynus, neatlaidų kovotoją inž. Brunių, perėjusį NKVD kalinimus bei nacių naikinimo stovyklas, kaip ir sukurtieji knygų herojai. Susitiko ne tik kolegą neolituaną bet ir brolių skautą Stasį Jakštą, užmerkusį akis Ispanijoje.

Bet ir a. a. Romualdas pasitiko paskui jį iškeliauvusius kolegas: advokatą Joną Našliūną, bendrų studijų draugę Aldoną Nasvytę-Augustinavičienę ir, turbūt, paskutinį Korporacijos steigėją, dr. Simą Virkutį. J. Jurekūnas savo žodį baigė

tikėdamas, kad "Aukščiausiojo padangėje visų kartų ir visos istorijos jungiasi į vieną meilės ir džiaugsmo pyne."

Našlė Angelė Giedraitienė prie Romualdo Giedraičio nišos, Tautinėse kapinėse, Chicagoje. V. A. Račkausko nuotr.

Š. m. rugsėjo 20 d. Chicagoje, Tautinėse kapinėse palaidotas Korp! Neo-Lithuania filiteris rašytojas Romualdas Giedraitis-Spalis. Korp! pirm. Cezaris Modestavičius neša urną su velionies pelenais. Jo kairėje Korp! Neo-Lithuania Chicagos padalinio pirm. Gražina Gražienė, o dešinėje: korp! filiterė Vita Aleksandriūnaitė-Girdvainienė. V. A. Račkausko nuotr.

Atsisveikinimas su a. a. Romualdu Giedraičiu-Spalium Tautiniuose Namuose, Chicagoje, rugsėjo 20 d. V. A. Račkausko nuotr.

O tau, šviesios atminties Romualdai, visų neolituanų širdyse liks gili padėka ir skaidrus skaidrus atminimas, kaip neišardoma ir nepalaužiama broliška istorija".

Fil. Mečys Valiukėnas plačiau papasakojo a. a. Romualdo Giedraičio nueitą gyvenimo kelią ir kūrybos vingius. Romualdas gimė 1915 m. spalio 30 d., baigė Aušros gimnaziją ir studijas pradėjo V. D. universitete Kaune, o humanitarinių mokslų diplomą gavo Vilniaus universitete. Mokytojavo Kaune ir Zarasuose, o tremtyje — Detmoldėje ir Grevene. Persikėlęs į Angliją, gyveno Halifaxe ir vietos gimnazijoje dėstė matematiką.

Apie Romualdą Spalį Mečys Valiukėnas pasakojo:

"Romualdas buvo ne eilinė asmenybė, darbo ir energijos vyras. Jau gimnazijoje būdamas kalbėjo, be lietuvių, dar lenkų, rusų, vokiečių ir anglų kalbomis. Galima tarti, kad slavų kalbas išmoko žaisdamas su gatvės berniukais, bet anglų ir vokiečių kalboms išmokti reikėjo laiko, talento ir darbo. Aušros gimnazijoje, kai jo vienklačiai dar nesirijo skaityti savų autorių kūrybos, Romualdas skaitė pasaulinių autorių knygas originalo kalboje".

"Romualdas didelis gamtos mylėtojas ir aistringas keliautojas. Atostogų metu pėsčiomis išvaikščiojo Lietuvą ar baidare išplaukiojo upes ir ežerus. Gyvendamas Halifaxe, bene kas vasarą, su žmona keliavo į kitus Europos kraštus, Egiptą ir kitur. Manau, kad visai atsitiktinai Romualdas ir Angelė Giedraičiai, emigracijos sraute, nutūpė Halifaxe, bet vėliau įsigyję ten gražią sodybą ir ją savo rankomis išdabinę, nepajėgė iš jos išeiti, nors, žinau, kolegos kurstė juos keltis kitur. Toji sodyba, R. Spaliui buvo palaiminga vieta kūrybai, o Angelei malonumas globoti kūrėją, rūpin-

tis, Kazio Binkio žodžiais, tariant — ūkiniais reikalais".

"Su plunksna jis įminė dideles pėdas ir įamžino save. Iš viso jis parašė vienos kartos istorijos ciklo septynias knygas, dvi novelių ir dvi feljetonų knygas, o taip pat nemažai kitų autorių (Alanto, Gliaudos...) kūrybos recenzijų, kelionių įspūdžių bei kitokių straipsnių perijodikoje".

"Šiandieną atsisveikiname didį lietuvių, tvirtu žingsniu praėjusį šios žemės kelionę, o savo raštais išliksiantį gyvą, kol bus gyva lietuvių tauta".

Skautų vardu su velioniu Romualdu Giedraičiu-Spalium a t s i sveikino skautininkas Sigitas Miknaitis. Jis pažymėjo, kad jų leidykla išleido "Gatvės berniuko nuotykių" antrą laidą, kuri irgi jau yra išsibaigusi.

Atsisveikinimo kalbas užbaigė Korp! Neo-Lithuania Chicagos padalinio pirminkė Gražina Gražienė. Štai jos atsisveikinimo žodžiai:

"Mirtis pašaukė dar vieną neolituanų šeimos narį — mūsų filisterį Romualdą Giedraitį-Spalį, rašytoją, mokytoją, kultūrininką. Kiekvienas amžinybėn iškeliaujantis palieka pėdas mūsų tautos gyvenime, jos kultūriniame klestėjime. A. a. fil. Jono Našliūno žodžiais: — Jie visi (atseit, iškeliaujantieji) dvasiniame ryšy tebėra su mumis, nes jie Korporacijos augančio medžio šaknys —

A. a. Romualdas Giedraitis-Spalis, išeidamas Anapolin, paliko mums ir būsimoms lietuvių kartoms nepaskaičiuojamą lobį. Jis grožinėje literatūroje įamžino laisvo lietuvių meilę tėvynei ir lietuviškam žodžiui, jo pasiaukojimą Lietuvos gerovei. Jo knygos yra itin mėgiamos ir jaunimo skaitomos. Sunku šiandieną suprasti ir susigyventi su mintimi, kad jo jau nebe-

(Nukelta į 6 psl.)

R. Spalis...

(Atkelta iš 5 psl.)

matysime savo tarpe, ne-skaitysime jo naujų knygų. Tebūna Jis mums pavyzdžiu, kaip reikia dirbti darbą Pro Patria.

Korp! Neo-Lithuania Chicagoje, pasiimdama globoti jo palaikus, reiškia nuoširdžiausią ir giliausią užuojautą jo mielai žmonai, mokytojai Angelei Giedraitienai, kitiems giminėms ir visiems artimiesiems. Korporacija liūdi kartu su Jumis.

Ilsėkis ramybėje, filisteri Romualdai, Amerikos žemėje, gailėtingo Dievo prieglobstyje, toli nuo mūsų tėvynės Lietuvos".

Atsisveikinimas baigtas maldomis ir visiems sugiedojus Marijos giesmę.

Iš Lietuvos Tautinių Namų, ilgos automobilių vilksinės palydėta, a. a. Romualdo Giedraičio-Spalio urna su jo palaikais padėta Lietuvos Tautinių kapinių mauzoliejuje, visiems sugiedojus Lietuvos himną.

Taip baigėsi žinomo rašytojo, pedagogo, tauraus lietuvio Romualdo Giedraičio-Spalio šios žemės kelionė. Tikėkime, kad ir ši kelionė bei poilsio vieta nebus paskutinė, bet atsikūrus laisvai ir nepriklausomai Lietuvai, bus perkeltas į sostinę Vilnių.

Ilsėkis brangus kolega arčiau lietuvių, nors ir draugiškoje, bet svetimoje žemėje.

P. S. Laidotuvėse dalyvavo specialiai iš Halifaxo, Anglijos, atvykusi našlė Angelė Giedraitienė ir iš Clevelando Aleksas Laikūnas, kuris rūpinasi likusių raštų sutvarkymu ir paruošimu spaudai. Paskutinis novelių rinkinys baigiamas sutvarkyti, o dabar gauti ir R. Spalio kelionių aprašymai.

R. Spalio vienos kartos istorijos ciklo septintoji ir paskutinioji knyga baigiamas spausdinti. Šios knygos išleidimo finansavimą rūpinasi Korp! Neo-Lithuania vyr. valdyba, vadovaujama Cezario Modestavičiaus.

Priešpiečių metu buvo kalbama apie išleidimą visos R. Spalio kūrybos, nes visos knygų laidos jau yra išsibaigusios. Užmojis būtų labai didelis ir reikalingas darbo bei finansų. Vargu ar atsirastų pasiūlymų kolegų ir turtingų mecenatų visai kūrybai išleisti, bet bandyti vertėtų, nes R. Spalis jaunimo buvo mėgiamas.

(aj)

OPPORTUNITY FOR JOURNEYMEN OR 1ST CLASS SKILLED ALL AROUND MACHINISTS

Houston, Texas
Progressive job shop. Excellent benefits and opportunities in a friendly atmosphere. Openings for machinists and machine operators on first and second shifts. Second shift works 4 day week (48 hours, equal 50 hour pay plus night premium).
Apply or write to JOHN McDONALD or WILBERT WILLIAMS
THOMAS INSTRUMENT AND MACHINE COMPANY
5615 Mitchelldale
Houston, Texas 77092 (37-43)

Chicagos lietuviai

Antanas Juodvalkis

PALAI DOTAS RASŲ TOJAS ALOYZAS BARONAS

(1917. XII. 12 — 1980. IX 7)

Žinomas rašytojas ir dienraščio DRAUGO redaktorius Aloyzas Baronas mirė eidamas 63 metus, Chicagoje. Buvo gimęs Vabalninke, Biržų apskr., amatininko neturtingoje šeimoje. Paaugęs, ieškodamas darbo ir norėdamas siekti mokslo, pasiekė Kauną. Čia, dirbdamas įvairų darbą, vakarais mokėsi ir 1941 m. baigė suaugusiųjų gimnaziją. Pradžioje studijavo techniką, vėliau persikėlė į filosofijos fakultetą, o tremtyje mokslą tęsė Frankfurto universitete, Vokietijoje. Į Ameriką atvyko 1949 m. ir apsigyveno mažame Cicero miestelyje, prisiglaudusiam prie didžiosios Chicagos. Dirbo redaktoriaus darbą DRAUGO dienraštyje. Parašė netoli puskapio veikalų, tūkstančius vedamųjų ir kitų aktualių straipsnių. Savo kūrybą skaitydamas, apkeliojo daugelį lietuvių kolonijų. Turėjo lakią vaizduotę ir aštrią humoristinę plunksną. Pobuvioose apdairuodavo savųjų ir kitų ydas ir menkavertiškumą. Daug prisidėjo prie Lietuvos Fondo populiarinimo, parašydamas šimtus straipsnių ir keldamas juos reikšmę lietuvių kultūrai, švietimui ir jaunimui.

Rašytojas – redaktorius Aloyzas Baronas buvo pašarvotas Vasaičio-Butkaus laidojimo koplyčioje, Cicero miestelyje. 1980 m. rugsėjo 10 d. įvyko atsisveikinimas, kurį pravedė Aldona Prapolenytė. Prie vėlionio karksto buvo pastatytos Lietuvos ir ateitininkų vėliavos, asistuojamos vietos kuopos ateitininkų.

Atsisveikinimą pradėjo tėviškės kaimynas vabalninkėnas Vladas Butėnas. Jis priminė partizano mirtimi žuvusį jaunesnį jo brolį Benjamina, mirusius tėvus ir dar tebegyvenančią seserį. A. a. Aloyzas buvo labai jautrios sielos ir skaudžiai pergyvendavo ne tik savų

jų, bet ir tėvynės nelaimes. Ilgesnį žodį pasakė poetas Kazys Bradūnas, Lietuvos Rašytojų s-gos vardu ir dr. Adolfas Damušis ateitininkų federacijos tarybos vardu. Su velioniu atsisveikino Draugo redakcijos vardu, moderatorius kun. Pranas Garšva, ypač skaudžiai pergyvenęs bendradarbio perankstyvą mirtį. PLB vardu žodį tarė vykd. vicepirm. Vaclovas Kleiza, Lietuvos Fronto bičiulių — dr. Kazys Abrozaitis, Lietuvos Fondo — Tarybos pirm. dr. Antanas Razma. Visi kalbėtojai velionį Aloyzą prisiminė, kaip kūrybingą rašytoją, jautrų nelaimės ištiktiems ir gilų patriotą.

Po kalbų, buvo išklausyta iš juostelės velionio Al. Barono žodžiai, užrašyti Margučio radijo vedėjo P. Petručio, įteikiant premiją už romaną "Abraomas ir sūnus". Poetė Julija Gylienė perskaitė porą jo eilėraščių, o V. Laniauskas — ištrauką iš jo romano "Vėjas lekia lyguma".

Atsisveikinimo kalbas užsklendė jaunystės ir šeimos draugas dr. Petras Kisielius. Visiems sugiedojus Lietuvos himną, susirinkusieji atsisveikindami praėjo pro karkstą, nes didelė dalis žmonių netilpo koplyčioje ir buvo priversti stovėti lauke.

Visi kalbėtojai pareiškė nuoširdžią užuojautą žmonai Nijolei ir sūnams: Gintarui ir Sauliui bei kitiems giminėms.

Aloyzas Baronas palaidotas, iš šv. Antano bažnyčios, šv. Kazimiero kapinėse, Chicagoje. Pamaldas laikė 5 kunigai, dalyvaujant vysk. V. Brizgiui. Mišių metų solo giedojo žymieji mūsų solistai: Dana Stanikaitytė ir Jonas Vaznelis.

Ilga automobilių eilė ir didelė žmonių minia a. a. Aloyzą Baroną palydėjo į amžino poilsio vietą.

Praėjusi vasara lietuviams buvo nelaiminga, nes netekome, palyginti dar jaunų, pensijos amžiaus nepasiekusių darbingų žmonių: Rašytojų — Romualdo Giedraičio-Spalio, Aloyzo

2422 WEST MARQUETTE ROAD
CHICAGO, ILLINOIS 60629
PHONE 312 925-6897
- U. S. A.

LIETUVIŲ FONDAS LITHUANIAN FOUNDATION

1980 rugpjūčio mėn. įnašai

Santrumpa: atm. įn.-atminimo įnašas. Suma, parašyta po pavardės, reiškia įnašų iš viso.

1x	10.00	Tiškuvienė, Agota \$20.00.
1	20.00	Staniškis, Julius (miręs) ir Petronėlė \$1,020.00.
1	25.00	Mironas, Irene \$75.00.
2	50.00	Andrulis, Adolfas ir Viktorija \$450.00, Strolis, Vincas, atm. įn. \$170.00.
1	75.00	Šlapelis, Povilas ir Stasė \$1,100.00.
10	100.00	Ambrazevičienė, Sofija \$130.00, Banėnas, Amelija \$800.00, Karosas, Vytautas, atm. įn. \$100.00, JAV LB Cape Codo Apyl. \$100.00, Orvidas, Adolfas (miręs) ir Vaclava \$600.00, Rimavičius, Kostas, sav. kūrėjas, atm. įn. \$100.00, Tverijonas, Steponas, atm. įn. \$300.00, Židžiūnas, Vladas ir Marija \$200.00, Šimukėnaitė, Felicija \$300.00, Šimukėnaitė, Bronė \$300.00.
1	120.00	Kontautas, Petras, atm. įn. \$220.00.
1	150.00	Svilas, Alfonsas (miręs) ir Birutė \$250.00.
1	200.00	Giedraitienė-Putramentienė-Gegaitė, Marija, atm. įn. \$200.00.
1	250.00	Tamulaitis, Stasys \$500.00.
1	441.86	Klova, Romanas Vincas, atm. įn., Venezuela \$441.86.
2	500.00	Briedis, Juozas, Dr. ir Kazimiera \$700.00, Laukaitis, Juozas Povilas, atm. įn., V. Vokietija \$500.00.
1	572.00	Šeštokas, Juozas ir Ona, atm. įn. \$1,020.00.
1	1,500.00	Vembrė, Stasys J., Kun., atm. įn. \$1,500.00.

Iš viso 25 nariai. \$5,463.86

Rašydami testamentus, neužmirškime Lietuvos Fondo, įrašykime į testamentą numatytą sumą:

"LITHUANIAN FOUNDATION, A NON-FOR-PROFIT, TAX EXEMPT, ILLINOIS CORPORATION, 2422 W. MARQUETTE ROAD, CHICAGO, ILLINOIS 60629".

Lietuvių Fondas 1962-1980 rugsėjo 19:

1.	Pagrindinio kapitalo bruto	\$1,957,860.80
2.	Pajamų	964,402.70
3.	Per Pelną Skirstymo Komisiją, remiantis protokolais, lietuviškiems reikalams (švietimui, kultūrai, premijoms, stipendijoms ir moksliniams veikalams) paskirstęs	693,780.70

Visi statykime Lietuvos Fondą, kad jis pasiektų 2 milijonus ir kasmet galėtų skirti lietuvių bei daugiau kaip 150 tūkstančių dol.

Barono — dr. A. Aliūno ir visuomenininkės-profesorės Aldonos Nasvytytės-Augustinavičienės. Jų netekimas paliko neužkamšomas spragas.

REMIA LIETUVIŲ GYNYBĄ

Liepos 18 d. Washington, prie Sovietų Sąjungos ambasados, demonstravusiai lietuvių grupei patekus į JAV teisimą, bylos vedimo išlaidoms sumažinti, LST Korp! Neo-Lithuania Chicagoje įmokėjo į Lithuanian Defence Fund šimtą dolerių.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

Cardiovascular Technologist

Immediate opening. 2 years experience in all cardiac invasive procedures. Excellent wages and benefits.

Contact Personnel Office
313-252-4081

Detroit Osteopathic HOSPITAL

12523 Third Ave.
Highland Park, Mich.

TOOL MAKERS AND MACHINISTS FOR BORING MILLS, LARGE LATHE AND LARGE JIGS AND FIXTURES. EXCELLENT RATE AND BENEFITS FOR THE RIGHT MAN APPLY IN PERSON.

SALT OF AMERICA
1350 TAYLORS LANE
CINNAMINSON, NEW JERSEY
609-786-1925 (39-45)

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

Linas Kojelis Lietuvių Jaunimo S-gos Tarybos suvažiavimo dalyviams aiškina, kaip organizuoti demonstracijas.

LJS TARYBOS SUVAŽIAVIMAS

Rugsėjo 12-13 d.d. įvyko Lietuvių Jaunimo Sąjungos Tarybos suvažiavimas Philadelphiaje. Suplaukė 21 jaunimo atstovas iš įvairių miestų diskutuoti ir dirbti.

Šeštadienį, Tarybos sesija įvyko Philadelphiaje Lietuvių Namuose, naujai įrengtame Kultūros Centre. Centro valdybos pirmininkas, Virgus Volertas atidarė suvažiavimą ir jį koordinavo. Vietiniai LB pirmininkai Teresė Gečienė (Philadelphia) ir Balys Raugas (Piet. N. J.) pasveikino suvažiavimo dalyvius. Jaunimo Sąjungos skyrių atstovai padarė pranešimus apie savo skyriaus vietinę veiklą. Tuoj jaunimas kibo prie darbo diskutuodami ir balsuodami naujus pakeitimus JAV LJS statute. Po pietų, suvažiavimo dalyviai klausėsi Lino Kojelio paskaitos "Praktiška politinė veikla".

Per šią paskaitą, Linas Kojelis pristatė praktiškas žinias kaip suruošti demonstraciją. Ir po paskaitos, jaunimas turėjo praktiškai atlikti pratimus: tai yra, virš valandos dirbo rašydami informacinius lapus

spaudai, ruošdami plakatus ir šūkius, bei informacinius lapelius praeiviams. Visi turėjo progos pakritikuoti savo ir kaimynų darbą.

Tarybos suvažiavimas tęsėsi sekmadienį šv. Andriejaus parapijos salėje. Čia buvo sudarytas sekančio suvažiavimo prezidiumas ir aptarti įvairūs kiti reikalai.

Vytas Maciūnas suvažiavime aiškina LJS statuto pakeitimą. Šalia sėdi Gintarė Gečytė ir S-gos pirm. Virgus Volertas. Aušros Bagdonavičiūtės nuotr.

■ laiškai Dirvai

NEUŽMIRSKIME IR KITOS RADIO PROGRAMOS

Šių metų rugpjūčio mėn. 25 d. Sandaros nr. 15 "Bostono Padangėje" skyriuje yra atspausdintas kvietiminio pobūdžio rašinys apie Petro Viščinio vedamą "Laisvės Varpo" radijo programų ruošiamą rudeninį koncertą, būsimą š. m. spalio mėn. 5 d., ir kviečiama Bostono ir jo apylinkės lietuvių gausiai į tą koncertą atsilankyti ir tuo paremti "Laisvės Varpo" radijo programų tolimesnį skambėjimą. Tą kvietimą paruošė ir jį pasirašė bostoniškams gerai pažįstamas poetas, dramaturgas ir nepavargstantis kultūrinių parengimų darbuotojas bei veikėjas Stasys Santvaras.

Nuoširdžiai tam kvietimui pritardamas ir kitus lietuvių ragindamas į tą koncertą atsilankyti, nepajėgiu sutikti su gerb. St. Santvaro pasakymu: "Bostone ir jo plačiose apylinkėse Laisvės Varpas beliko išskirtinė mūsų tarpusavio ryšio priemonė."

Tiesa, jog Bostone ėjusiam Kelėviui sustojus savo skatytuosius lankyti, mes čia nebeturime jokio spau-

dos leidinio, bet tuos lietuvių tarpusavio ryšius nuolat palaiko ne vien Laisvės Varpas, bet ir Stepono bei jo žmonos Valentinos Minkų Lietuvių Korporacijos programa radijo bangomis. Tos abi radijo programos Bostono ir jo apylinkių lietuviams kiekvieną savaitę pateikia ne vien informacinio pobūdžio žinių, bet taip pat kultūrinių, meninių, lietuviškomis dainomis pajvairintų brangenybių. Už tai ne vien Laisvės Varpas išimtinai vertas finansinės paramos, bet ir Minkų Lietuvių Radijas, kurie dažniausiai įvairius lietuviškus pranešimus ar kultūrinius bei mūsų tautinių švenčių ar minėjimų parengimus reklamuoja savo asmeniškais ištekliais.

Be to, verta pažymėti, Minkų radijo programa yra seniausia ne vien Naujojoje Anglijoje, bet, galbūt, visoje Amerikoje. Ji savo programą yra oro bangomis pertransliavusi ir laisvosios Lietuvos gyventojams.

Inž. Alexandras Chaplikas
So. Boston, Mass.

NEPAMIRSKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

DROP HAMMER OPERATOR

We have immediate openings for experienced Journeyman Hammer Operators on all shifts. Successful applicant must be able to set their own dies, make minor running adjustments to their equipment and work at an incentive pace. Experience with 1500 to 4000 pound board, air, and Ceco hammers would be helpful. We offer top wages and fringe in an established old-line forge shop. Please apply in person or by mail to: Ashtabula Forge Personnel Department, 4212 Ann Avenue, Ashtabula, Ohio 44004, Phone (216) 992-3175. An equal opportunity employer (39-41)

Sekantis Tarybos suvažiavimas įvyks Chicagoje, pavasarį.

Suvažiavimui talkino: Laima Surdėnaitė-Bagdonavičienė, Alė Surdėnaitė-Maciūnienė, Aušra Bagdonavičiūtė ir Danutė Pliuškonytė. (jks)

R. SPALIS

Novelė

VIENO GYVENIMO IŠKARPA (5)

Po to paragavimo, suprantama, mūsų nuotaka nepaprastai pasitaisė. Tušindami stiklius, rodėme tokį jos pakilimą, kad ir neprasomas Apvalainis tylomis priglaudė buteliuką krupniko. Riktėlėje juoku, raitėmės, ašaros tekėjo, šonai dūrė, skaudėjo. Apvalainis, į mus pasižiūrėjęs, irgi neatlaikė, irgi pliuptelėjo juoktis. To tik betrūko! Jau nesijuokėm — staugėm, vaitojom. Žmonės manė, kad pamišom.

— Tokio linksmo vakaro gyvenime neturėjome, neturėsime ir vargu ar kas kada turės. Drėkindami džūstančias burnas krupnikeliu ir kitais kilniais skysčiais, išgirdome tikrąją padėtį. Menininkui Matui Teliušai įsibrovus į medaus mėnesininkų butą, jam karštai išbūčiavus vieną ir kitą, lygiai karštai abiejų išbūčiuotam, paprašius jaunuosius į mūsų pobūį prie vaišingo stalo, abu laimingieji neryžtingai dirst į vienas kitą, dirst į menininką Matą Teliušą, vėl dirst į vienas kitą ir ne žodžio. Velniai, pagalvojo Teliuška, negi dar neatsigavė po penkių savaitių, negi dar medus teberūpi. Negi Jovaras Kaligunda vienas pasiryžęs iškopinėti visą avilį? Vėl klausia jaunavedžius, ar eina su juo. Pasiraivusi mamzelė po ilgų pastangų, nekrusteldama iš vietos, užgiedojo savo

"baiką". Jovaras Kaligunda, irgi kalbėti primiršęs, ilgai vaipėsi žiūrėdamas į žmoną, kol išspaudė žodį "negalys". Mat juos šimtas, sumetė menininkas Matas Teliuška, tegu dar pasivarto lovoje, tegu atsikanda. "Negalit, tai negalit" nutarė jis darydamas kompromisą, "tupėkit, kentėkit, namuose, bet, Jovarai Kaligunda, mes tam Apvalainiui kiek skolingi, ar negalėtum iki rytojau porą dešimtinų patikėti, kad tam vyriui nesprogtų širdis, gi ir pats žinai, kad nesveiką turi". Ir ką jūs! Jovaras Kaligunda dirst į mamzelę, mamzelė dirst į jį, paskui abu dirst į Matą Teliušą ir tuo pasibaigė. Porą dešimtinų neišsoko iš piniginių. Ir tą minutę Matas Teliuška pajutęs, kad mecenatas virtęs į Zombį, kad jis pats su visa savo pinigine atsidūrė Kaligundienės sijone, o iš ten ir su kirka neišlupsį cento.

Ir paaiškėjo, kad menininkas Matas Teliuška buvo ne tik genijus, bet ir pranašas. Iš Baikos Kaligundienės sijono neišlupome ir pusės cento. Mėginome ir per jos širdį pasiekti Jovaro lobius, bet senųjų pažiūrų, kad ir jauna mamzelė, pasirodė tikra viduramžių tvirtovė, kuri atlaikytų ir moderniuosius tankus. Visos menininko Mato Teliuškos antžmogiškos, išban-

dytos, rafinuotos pastangos: dūsavimai, ūsų raitymas, gitara, širdį kapojas tango nedavė pageidaujamo vaisių. Atsakymas į visus mėginimus tebuves tas vienas iškalingas žodis "baika".

— Ir pats Jovaras Kaligunda gretos tos viduramžių tvirtovės virto į granitą. Ir iš jo pasidarė neįmanoma iškaulinti lito. Nustoję net rūkyti. Rodė į krūtinę, bet kartą pagavome jį nuorūką pakėlusį. Supratome. Pagal mūsų išgales kartais sušelpdavome mecenatą, pakišdavome papirosą. Traukė dūmus net merkdamasis iš malonumo, bet nedėkojo, nes ir jo iškaltos menas nežmoniškai suliesėjo.

— Taip ir pasibaigė mūsų šviesi gadynė, užstojo klaidūs laikai, nes jau įpratę prie lengvos dienos, prie puošnaus stiliaus, praradome gyslelę, praradome sugebėjimą skolingi. Ir tai pakeitė mūsų gyvenimą, bet daugiausia laimėjo menininkas Matas Teliuška. Jis lig šiol tegalėjęs tapyti karčiamas ir velniškus snukius joje, staiga pradėjo tapyti nuogas veneras, besiraitančias ugnies liežuviuose. Tik vėl savotiškas štampos jį persekiojo: kiekviena Venera turėjo Kaligundienės veidą ir jos kitas gundančias dalis. Bet kadangi niekas dviejų paveikslų iš jo nepirko, tai nebuvo tiek svarbu. Jonas Tetervinas nuėjo dirbti ir nevidonui šį kartą pasisekė. Bedirbdamas net papildė. Nuogas pozuodavo meno mokyklos mokiniams. Tokio kantraus modelio mokykla dar neturėjo. Taip įprato nuogas sėdėti, kad kartą, sesijai pasibaigus, užsimiršęs, toks vos ir į gatvę neišsigrūdo. (Bus daugiau)

Australijos lietuviai

Antanas Laukaitis

BENDRUOMENEI 30 METŲ

Šiais metais Australijos Lietuvių Bendruomenė švenčia savo veiklos 30 metų sukaktį. Tai yra reikšminga ir graži sukaktis, nes per tą laiką A. L. B. buvo ir yra Australijos lietuvių kelrodžių lietuviškame gyvenime ir jų veikloje. Šios sukakties minėjimas įvyks šių metų Lietuvių Dienose Adelaidėje, dalyvaujant ir P. L. B. pirmininkui inž. V. Kaman-tui.

Pirmieji pokariniai emigrantai lietuviai, atvykę į Australiją, rado čia veikiančią Australijos Lietuvių Draugiją, vadovaujamą prieškarinio emigranto Antano Baužės. Atvykus daugiau lietuvių ir pradėjus kone masiškai organizuotis, steigti naujas organizacijas, senoji A. L. Draugija negalėjo pilnai patenkinti naujųjų ateivių užsimojimų. 1950 metais, nesipriešinant A. L. D.-jai, buvo įsteigta Australijos Lietuvių Bendruomenė, vėliau įsijungiant į P. L. Bendruomenę.

Pirmuoju šios bendruomenės pirmininku buvo Justas Vaičaitis ir jam teko

labai sunkios pradinės kūrimosi pareigos. Tačiau jis savo darbą atliko labai gerai ir bendruomenės skyriai išaugo visoje Australijoje. Šiose pareigose jis išbuvo iki 1953 metų, kada jis su šeima persikėlė gyventi į Ameriką, kur jis vėliau mirė. Vėliau jo pareigas perėmė Vytautas Simniškis, dabar esantis Sydnėjaus Lietuvių Klubo pirmininkas. Sekančiose kadencijose A. L. Bendruomenei vadovavo Leonardas Karvelis, Vytautas Skrinska, Stepas Kovalskis, dabar jau miręs, vėl Vyt. Skrinska, vėliau Izidorius Jonaitis, kurio pirmininkavimo metu pradėdamos Australijos Lietuvių Dienos, vėliau Balys Daukus, miręs, sekant ir vėl I. Jonaičiui, Simui Narušui, kuris pirmininkavo nepilnas tris kadencijas ir jo darbo metu vyko bendruomenės laikraščio "Mūsų Pastogės" persiformavimas ir gana nemažas skilimas pačioje bendruomenėje. Nepasibaigus savo kadencijai, S. Narušui mirus, vadovavimą perėmė Mykolas Zakaras, vėliau Juozas Maksvytis. Iki šiol visi pirmininkai ir pati Krašto Valdyba būdavo tik Sydnėjaus

mieste, tačiau nuo šių 1970 metų buvo nutarta Krašto Valdybą padaryti kilnojamą ir naujuoju pirmininku buvo išrinktas Vytautas Neverauskas iš Adelaidės.

Jį seka Algis Šimkus iš Melbourne, Algis Kabaila iš Sydnėjaus ir dabar, paskutinei bendruomenės valdybai, vadovauja Vytautas Neverauskas iš Adelaidės.

Per visą savo veiklos 30-tį Australijos Lietuvių Bendruomenė yra nuveikusi tikrai milžinišką darbą. Kaip sako dabartinis pirmininkas Vytautas Neverauskas, kad: "Tautinio susipratimo pastangos, aukos ir moralinis pasiaukojimas, negali būti palyginamas su konkrečiu plytų ar lentų pastatų. Tai yra laikas pašvęstas lietuviškos bendruomenės darbui, tai yra pastangos, dažnai atsisakant savo materialinio gėrbūvio, tai yra didžiulis noras, ne tik patiems išlikti lietuviams, bet ir savo vaikus tokiais išlaikyti, tai yra mūsų pačių pastangos apsiginti nuo svetimos kultūros įtakos. Visa tai yra nepaverčiama ir materialines gėrybes."

Per eilę savo gyvavimo metų A. L. B.-nė pagerbė šiai bendruomenei ir Australijos lietuviams ypatingai nusipelnčius žmones. Pirmuoju Australijos L.B. Garbės Nariu buvo išrinktas senasis šio krašto lietuvis Antanas Baužė. Be kitų, vėliau išrinktų Garbės Narių, Australijos lietuviai ir Bendruomenė, pagerbė buvusį Pasaulio L. B. pirmininką Juozą J. Bačiūną, kuris ypatingai buvo artimas Australijos lietuviams, ne vieną kartą čia lankęsis ir su šio krašto lietuviams iki pat savo mirties palaikęs ypatingai artimus ir šiltus santykius.

Sveikinant Australijos Lietuvių Bendruomenės valdybą ir jos pirmininką Vytautą Neverauską su šia iškilminga 30-ties metų sukaktuvine proga, norisi palinkėti šiai ir ateities valdyboms daug geros sėkmės ir ištvermės, dirbant taip sunkų ir reikšmingą lietuvišką darbą šiame tolimajame Australijos kontinente.

PLEČIAMAS LIETUVIŲ KLUBAS SYDNEJUJE

Ne tik lietuviai, vietiniai užsieniečiai, bet ir svečiai iš užjūrių, viešėdami Sydnėjaus Lietuvių, moderniai pastatytame, klube, gėrėdavosi juo ir su pavydu pasakydavo, kad ir Amerikoje panašaus klubo lietuviai labai turi. Tikrai, Lietuvių Klubas Sydnėje pasidarė viso lietuviškojo gyvenimo širdis ir pulsas, duodantis veiklos gaires visam mūsų tautiniam ir meniniam gyvenimui.

Prieš kelias savaites, šalia klubo esančiame kieme, prasidėjo naujos statybos, kurioms pasirašytas kon-

Puikiausius kailius
Chicagoje rasite pas vienintelį
lietuvių kailininką
Normaną Buršteiną

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601
Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Licensed by VNESHPOSYLTORG

Gerai pažįstama firma, kuri per daugelį metų skubiai ir tiksliai aptarnauja savo skaitlingą klientūrą, siunčiant

DOVANAS SIUNTINIUS

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ ir t.t.

GAVĖJAS NIEKO NEMOKA.

TUKSTANČIAI KLIJENTŲ PATENKINTI.

VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI.

GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS.

Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštos kokybės prekių prieinamomis kainomis.

Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

488 Madison Avenue (tarp 51 ir 52 g-vės)
Floor 21st New York, N.Y. 10022
Tel. (212) 758-1150-1

SKYRIAI:

Apple Valley, Min. 55124	7626 W. 150 St.	612 432-7083
New York, N.Y. 10003	45 Second Avenue	AL 4-5456
New York, N.Y. 10011	135 W. 14th Street	CH 3-2583
So. Boston, Mass. 02127	389 West Broadway	268-0068
Bridgeport, Conn. 06610	1880 Seaview Ave.	203 367-2863
Chicago, Ill. 60622	2222 West Chicago Ave.	BR 8-6966
Chicago, Ill. 60629	2501 West 69 St.	WA 5-2737
Cleveland, Ohio 44134	6089 State Road	884-1738
Irvington, N.J. 07111	1082 Springfield Ave.	374-6446
Grand Rapids, Mich. 49504	636-38 Bridge St. N.W.	GL 8-2256
Hackensack, N.J. 07601	112 Main St.	201 342-9110
Hartford, Conn. 06106	518 Park St.	246-9473
Lakewood, N.J. 08701	241 Fourth Street	FO 3-8569
Los Angeles, Calif. 90022	960 S. Atlantic Blvd.	AN 1-2994
New Haven, Conn. 06511	129 Boulevard	LO 2-1446
Newark, N.J. 07106	698 Sanford Avenue	373-8783
Philadelphia, Pa. 19122	1214 N. 5th St.	PO 3-4818
Philadelphia, Pa. 19141	4925 Old York Rd.	GL 5-9586
Pittsburgh, Pa. 15203	1307 E. Carson Street	HU 1-2750
Waterbury, Conn. 06710	555 Cook St.	756-1668
Fort Wayne, Ind. 46808	1807 Belneke Rd.	432-5402
Worcester, Mass. 01610	144 Millbury Street	SW 8-2868
Youngstown, Ohio 44503	309 W. Federal Street	RI 3-0440

traktas yra 344,000 dolerių. Iki šiol į klubą, kadangi jis yra licenzijuotas pokerio mašinoms, negalėjo įeiti jaunesni kaip 18-kos metų jaunuoliai, kas kėlė nepasitenkinimą ir pyktį jaunimo tarpe. Naujieji pastatai, kur bus praplėsta biblioteka, skaitykla, kultūrinis muziejus ir kt., įskaitant ir naują didesnę salę, nebus licenzijuotas ir jaunimas galės jame lankytis. Pastatius naujus priestatus, klubas turės ketvirtį milijono dolerių skolos, tačiau dėl to klubo vadovybė nesirūpina ir tikisi lengvai išmokėti skolas.

Prieš pradėdant statyti šį pastatą, vyko labai dideli ginčai, ypatingai su sportuojančiu jaunimu ir sporto vadovybe, kuri norėjo, kad salė būtų pritaikinta ir sporto reikalam. Gaila, tačiau klubo vadovybė neįžiūrėjo taip reikšmingo sportiniam jaunimui punkto, kuris visais atžvilgiais tik būtų padėjęs ir parėmęs šį klubą ir naujųjų pastatų ir ypatingai salės, nepritaikę sportiniams reikalam. Reikėtų, kad naujieji pastatai patenkintų nors dalį Sydnėjaus lietuviško jaunimo.

PAGERBIAMAS ŠACHMATININKAS

Prieš aštuonerius metus Sydnėje staiga mirė, nei 50-ties metų nesulaukęs buvęs iškilusis Australijos lie-

tuvių sportininkas Vytautas Koženiauskas. Buvęs Melbourne, Sydnėjaus ir Australijos lietuvių krepšinio rinktinės dalyvis, jis taip buvo aukštai iškilęs ir šachmatų sporte, laimėdamas Sydnėjaus ir Australijos lietuvių meisterio vardą ir taip pat aukštai iškilęs australų varžybose.

Sydnėjaus lietuviai šachmatininkai, prisimindami šį buvusį savo meistrą, surengė "Vyt. Koženiausko Vardo" šachmatų turnyrą, į kurį užsirašė 27 žaidėjai. Laimėtojams bus įteiktos jo vardo dovanos.

ENGINEERS

CHIEF DIE CAST ENGINEER

EXPERIENCED IN ALL PHASES OF DIE CASTING. CONTACT R. K. GIBBS

GIBBS DIE CASTING ALUMINUM CORP.

502-827-1801

Henderson, KY. 42420

Equal Opportunity Employer M/F (36-40)

MACHINIST-WELDER- MECHANIC

Needed person familiar with hydraulic shop procedures in repair & fabrication. The salary will be determined by experience. We offer an excellent career opportunity with outstanding fringe benefits and growth possibilities. You will be expected to take product and application training as it is available.

SEND HAND WRITTEN RESUME TO:

NIX SUPPLY

AN AMFAC COMPANY

P. O. BOX 94936

OAKLAHOMA CITY, OKLA. 73143

EOE M/F

(33-39)

LIETUVIAI,

Prieš penkeris metus 35-ųjų valstybių buvo pasirašytas Helsinkio Konferencijos baigiamasis aktas. Jo pasirašymo 1977 metais šio akto signatarai buvo susirinkę į Belgradą. Šiuo metu dauguma jau sutinka, kad, politiko akimis žiūrint, abi šios konferencijos sudarė Lietuvos bylos reikalui naudingų progų, kurios buvo bent dalinai išnaudotos mūsų pastangomis arba ir savaime mūsų reikalui pasitarnavo.

Dabar artėja Madrido konferencija. Ir jos negalima praleisti, nepadarius visa kas galima, Lietuvos laisvės reikalų iškėlimui. Įvykiai Afganistane, Irane ir Lenkijoje mūsų veiklos impulsą sustiprino. Mes negalime sustoti.

Š. m. birželio 21 dieną New Yorke buvo sukviesta laisvinimo darbui veiksmų konferencija. Aptarta atejanti Madrido konferencija ir nustatyta darbų ir veiklos koordinavimo gairės.

New Yorko pasitarimų metu buvo išklaustyti VLIko, ALTo, BALFo ir Lietuvos žmogaus Teisių Komiteto pirmininkų pranešimai. Lietuvos diplomatinės tarnybos pavedimu pasitarimuose aktyviai reikėsi gen. konsulas Anicetas Simutis.

Remiantis padarytais pranešimais, po išsamių svarstymų buvo priimta eilė nutarimų:

- Konferencijos metu turėti Madride pajėgius atstovus.
- Šešioms savaitėms Madride išnuomoti patalpas su technišku personalu (vertėjais).
- Suorganizuoti delegacijas ir betarpiškai įteikti Diplomatinės šefo ir VLIko pirmininko pasirašytą memorandumą Helsinkio aktą pasirašusioms vyriausybėms iš kurių galima tikėtis palankumo (jau vykdoma). Prie memorandumo pridėti dokumentinę medžiagą ir politinių kalinių sąrašą.
- Išsiuntinėti svarbiausiems Europos laikraščiams ir radijo tarnyboms dokumentaciją liečiančią JAV-bių Kongreso Rezoliucijas Pabaltijo valstybių reikalui; Politines ir kitas bylas — Petkaus, Gajausko, Sadūnaitės, Plumpos ir kitų.
- Sustiprinti lietuvių politinę veiklą Europoje tuo pagrindu, kad Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomybės atstatymas būtų laikomas integraline Europos taikos dalimi.

Galima tvirtai teigti, kad Madrido konferencijos programa padidės rūpestis Europos taikos išlaikymo problema.

Taigi, darbų prieš akis labai daug. Užteks visiems. Mes jų neatliksime be ypatingų pastangų ir be lėšų.

Išlaidos viršys kelias dešimtis tūkstančių dolerių. Dėl to kviečiame visus lietuvius, kam rūpi Lietuvos laisvės

Dail. Juozas Bagdonas kaiba savo kūrinių parodos atidarymo metu. L. Tamošaičio nuotr. LKV Sąjungos "Ramovė" centro valdyba. Iš kairės: J. Kazėnas — kultūriniai reikalai, J. Virbalis — spauda ir inf., A. Jonaitis — pirminkas, V. Stankus — vicepirm., J. Malskis — sek., V. Knistautas — išd., V. Jokūbaitis — vicepirm.

• Dail. Juozo Bagdono tapybos kūrinių paroda vyko rugsėjo mėn. 13-14 dienomis Kultūros židinyje, New Yorke. Parodoje buvo išstatyta 51 kūriny. Visi abs-

trakčiai, — iš jų 20 aliejinės tapybos, kiti temperos, pastelės ir kolažai.

I parodos atidarymą susirinko virš 100 New Yorko lietuvių. Atidarymo metu dailininkas kalbėjo tema "Individualios lietuvių dailės kelias". Paskaitoje, kuri užtruko virš 30 minučių, J. Bagdonas apžvelgė lietuvių dailės kelius nuo seniausių laikų iki šių dienų. Ilgiau sustodamas prie dailės katedros įsteigimo prie Vilniaus universiteto 1793 m., pirmųjų dailės parodų Vilniuje 1906-1914 m. — Kau-no meno mokyklos įsteigimo ir Nepriklausomos Lietuvos laikotarpyje dailės vystymosi".

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

byla jungtis į ypatingą Tautos Fondo vąj ir nesigailint, neatidėliojant siųsti išimtiną auką Tautos Fondo adresu. Tik su Jūsų visų pagalba mūsų darbas vyks sklandžiai.

Iš anksto nuoširdžiai dėkojame ne tik savo, bet ir visų lietuvių vardu, kurie Lietuvoje pasilikę laukia ir tikisi mūsų talkos.

Aleksandras Vakselis
Tautos Fondo Tarybos
Pirmininkas

Dr. C. K. Bobelis
VLIko Pirmininkas

Auką rašyti "Lithuania National Foundation" vardu. Kaip žinote, jos atleidžiamos JAV-ėse nuo mokesčių.

Adresas: Lithuanian National Foundation, Inc.
345 Highland Blvd.,
Brooklyn, N. Y. 11207

Auką siųsti: Lithuanian National Foundation, Inc.
P. O. Box 21073
Woodhaven, N. Y. 11421

DR. DOVAS ZAUNIS (31)

Dr. Albertas Gerutis

Klaipėdos byla Ženevoje

Autorius rašo, kad Curtius atsiskęs ginčą dėl Klaipėdos išspręsti diplomatinio keliu, "kaip tai buvo numatyta Voldemaro — Stresemanno susitarime", nes esą jau "per vėlu".

Kaip matėme, tas pats Curtius rugsėjo 30 d. per T. S. tarybos posėdį vis dėlto pranešė, kad su Lietuvos delegacija tiesiogiai susitarta ir kad todėl jis nebereikalauja tuo metu vykusioje tarybos sesijoje toliau diskutuoti tuo reikalu.

Beje, V. Sidzikauskas tame pat "Dirvos" numeryje aiškina, kaip prof. Voldemaras bandęs "kylandčius iš Klaipėdos konvencijos ir statuto ginčus išspręsti diplomatinio keliu betarpiškai su Vokietijos vyriausybe. Tuo tikslu jis 1929 (greičiausia, korektūros klaida, nes iš tikrųjų 1928 metais) sausio mėn. pasirašė su Stresemannu vadinamąjį konsiliacijos susitarimą".

Nors pats pasiuntinys Berlyne aktingai dalyvavo derybose dėl "Lietuvos ir Vokietijos trečiųjų teismo ir taikomosios sutarties" (taip ji oficiališkai vadinosi; pasirašyta 1928 m. sausio 29 d.) sudarymo, bet esu nuomonės, kad pasiuntinys, praėjus beveik pusei šimtmečio, per siaurai interpretavo šios sutarties prasmę. Lietuva turėjo su daugeliu valstybių panašias arbitražo ir konsiliacijos sutartis. Kai prof. Voldemaras 1927 m. birželio viduryje susitarė betarpiškai su Stresemannu dėl vokiečių skun-

do atšaukimo Tautų Sąjungos taryboje, toji sutartis dar nebuvo nė pasirašyta. Todėl vargu ar galėjo būti, kad sutartis sudaryta "tuo tikslu", t. y. siekiant ginčus, kylančius iš Klaipėdos konvencijos ir statuto išspręsti "betarpiškai su Vokietijos vyriausybe".

Negalima paneigti, kad prof. Voldemaras bandė atsiremti Berlynui ir kad jis politiniais sumetimais ieškojo susitarimo su Stresemannu, taip pat Klaipėdos krašto reikalais, bet kad "tuo tikslu" sudaryta su Berlynu sutartis, tikrai taip negalėjo būti. Tai būtų reiškę Vokietijos sulyginimą su Klaipėdos konvencijos signatarinėmis valstybėmis. Kad sudarant su Vokietija "trečiųjų teismo ir taikomąją sutartį" siektą paveikti palankia prasme Berlyną ir Klaipėdą liečiančiais reikalais, be abejo, buvo vienas iš prof. Voldemaro motyvų, bet toli gražu ne vienintelis.

Visa tai dėstau čia ir tam, kad apgynus nuo priekaišto patį velionį V. Sidzikauską, nes jis buvo vienas iš geriausių Klaipėdos konvencijos bei statuto žinovų.

Kaip netrukus matysime, nevien prof. Voldemaro, bet ir jo įpėdinio Dr. Zauniaus bandymai betarpiškai tartis su Berlynu Klaipėdos krašto reikalais davė blogus rezultatus. Išėjo, kaip priežodyje: duosi velniui pirštą, jis griebia už rankos. Tie visi mėginimai tikrai sustiprino vokiečių pozicijas Klaipėdos krašte ir

slegiančiai veikė lojalių krašto gyventojų nuotakas.

Tai patvirtino Klaipėdos krašto seimelio rinkimai, įvykę 1930 m. spalio 10 d. Nors visuotinai laukta žymaus lietuvių balsų padidėjimo, bet rezultatai visus skaudžiai apvylė. Tautiškai susipratusių lietuvių atstovų skaičius padidėjo tiksliai vienu atstovu. Į krašto seimelį lietuvių sąrašai gavo 5 atstovus, tuo tarpu kai vokiečiai, įskaitant socialdemokratų bei komunistus, įvesdino į seimelį 24 atstovus.

Be abejo, vokiečiai, o taip pat Vokietijos spauda džiūgavo, nes rinkimai "įrodė" Klaipėdos krašto gyventojų "vokiškumą", kas buvo neteisybė. Bet rinkimų rezultatai vis dėlto patvirtino, kad vokiečiai sugebėjo patraukti didelę krašto gyventojų daugumą autonomijos ir iš viso krašto savitumo "gynimo" šūkiais.

Deja, per visą Klaipėdos krašto priklausomybės laisvajai Lietuvai laikotarpį tautiškai susipratusių lietuvių sąrašai niekada neįvedė į seimelį daugiau kaip 5 atstovus. Tas liūdnas faktas dar ir šiandien vokiečių, susispietusių Vakarų Vokietijoje aplink "memellenderių" Landsmannschaft ir "Memeler Dampfboot" kartą per mėnesį beišeinantį leidinį, apšiai linksniuojamas jų propagandoje apie Klaipėdos krašto "vokiškumą".

Tautiškai susipratusiems lietuviams, deja, nepavyko iš Klaipėdos krašto lietuvių galvų išblaškyti legendą apie tariamą reikalą "ginti" krašto autonomiją.

Būtų nepagrįsta neigti, kad ilgus metus trukęs vokiečių valdymas, o dar daugiau — vykdyta prievartinė (ir neprievartinė) germanizacija veikė krašto gyventojus, smelkė jų tautinę sąmonę, užgožė jų smegenis tvaiku apie jų visokeriopą "pranašumą" prieš "langhaarige Szemaiten" (ilgaplaukių žemaičius). (B.d.)

Nuomonės ir pastabos

Lituanistinių mokyklų problemos

Šio straipsnio autorius Bronius Gražulis yra buvęs Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijos mokytojas, o šiuo metu yra LB Ohio apygardos ir Clevelando apylinkės valdybos narys švietimo reikalams.

Visiems žinoma, kad lituanistinių mokyklų ir jas lankančių skaičius kasmet mažėja. Mes negauname naujų jėgų iš tautos kamieno ir mus yra apsupę kitų tautų žmonės. Su jais mes esame priversti palaikyti ekonominius, kultūrinius ir kalbinius ryšius. Laikui bėgant, mes, o ypač mūsų jaunimas, pasiduos šio krašto bendrinei kalbai, papročiams, kūrų mišriai šeimai ir t.t. Tai yra gyvenimo tiesa. Mūsų tikslas turėtų bū-

ti tą ištautėjimo eigą kiek galima sulėtinti. Lituanistinės mokyklos ir turėtų būti tie švyturiai, kurių dėka būtų galima tą nutautėjimo procesą pristabdyti.

Yra įvairiausių pasiūlymų dėl lit. mokyklų veiklos pagyvinimo ir mokinių skaičiaus padidėjimo, pvz., siūloma rašyti tėvams laiškus, raginant leisti vaikus į lit. mokyklas, veikti tėvus per asmeniškus kontaktus ir t.t. Tai yra geri sumanymai, tačiau ne visi jie duoda gerus rezultatus. Prieš porą metų Clevelando lit. mokyklos direktorė, su mokytojų pagalba, sudarė sąrašus poros šimtų šeimų, kurių vaikai nelanko lit. mokyklų. Apylinkės valdyba išsiuntinėjo raginančius laiškus. Rezultatai? Įsiregistravo vos vienas mokinių, bet ir tas, po poros savaitžių, pasitraukė.

Draugo dienraštyje b. kv. siūlo sudaryti asmeniškus kontaktus, įtraukiant įvairių organizacijų darbuotojus. Tai yra sunkiai įmanomas dalykas, tačiau turėtų būti bandomas.

Šiame straipsnyje noriu atkreipti dėmesį į lietuviškų mokyklų programas ir į tuos dalykus, į kuriuos visai nebuvo kreipiamas dėmesys.

Lietuviškų mokyklų programos yra per plačios. Jos buvo sudarytos galvojant, kad vaikų tėvai šeimoje kalba lietuviškai ir jų vaikai taip pat gerai supranta ir kalba lietuviškai. Deja, taip nėra. Mokyklų programos vaikams, lietuviškai nemokantiems, ar silpnai kalbantiems, yra sunkios ir sausos. Vaikai maldauja tėvų nevažti jų į mokyklą, nes jiems yra per sunku. Laikas jau būtų sudaryti mokyklose lietuviškai nekalbančių, ar menkai kalbančių, atskiras klases. Kai kur tokios klasės yra sudaromos, tačiau be tinkamos reklamos, supažindinimo, jos neturi pakankamai moksleivių. Clevelando lituanistiniai kursai suaugusiems turi apie 30 klausytojų, tačiau jaunimo klasė prie lituan. mokyklos turi tik keletą moksleivių. O turėtų būti priešingai.

Dabar pereisime prie atskirų programų.

Lietuvių kalbos programa yra sudaryta moksleiviams jau gerai lietuviškai kalbantiems. Ji yra tokia plati, kad retas iš mūsų baigusių Lietuvoje gimnazijas, išlaikytų brandos egzaminus. Ne geriau ir su lietuvių literatūra. Į programą yra įtraukta ne tik mūsų didieji rašytojai, bet ir visa eilė smulkiųjų, kurie kažin ar bus bet kada pripažinti rašytojais. Neužtenka išspausdinti eilėraščių knygelę ir jau pasidaryti "rašytoju". Žinoma, sunku yra programų sustatytojams neįtraukti draugą ar gerą pažįstamą į mokyklų programas.

Per daug išplėsta yra ir geografijos programa. Į ją yra prikišta daug nereikalingų dalykų, kaip laukiniai ir naminiai paukščiai, medžiai, grybai... Kodėl jis turi kalti nežinomų paukščių ar grybų vardus? Tuo tarpu, nepaisant gražiai išleistų vadovėlių, švietimo vadovybė neišleido Lietuvos kontūrinių žemėlapių. Clevelande, geografijos mokytojas, savo jėgomis ir lėšomis padarė Lietuvos sienų kontūrus. Jis tų žemėlapių skaičių padaugino, kad visiems mokiniams jų ištėtų. Mokiniai per pamokas gaudavo užduotį išpašyti juose upes, ežerus. Jeigu juose būdavo sužymėtos gyvenvietės, mokiniai turėdavo parašyti gyvenviečių vardus ir t.t. Mano nuomone, tokiais kontūriniais žė-

mėlapeliais turėtų būti aprūpintos visos mokyklos. Taip pat yra būtinas reikalingas aprūpinti mokyklas ir skaidrėmis bei jų demonstravimo aparatais. Kaip galima mokiniams aiškinti apie Lietuvos grožį, nepardant mūsų gražiuosius miškus, piliis, upes, ežerus...

Pereisime prie istorijos programos. Pavarčius programą, atrodo, kad ten įtraukta patys pagrindiniai dalykai. Tačiau kada per egzaminus mokiniams, mano paklaustas, kas buvo Kęstučio žmona, nepajėgė atsakyti, man pasidarė aišku ko trūksta programoj. Istorijos programa turi būti pagyvinoti pasakojimais, deklamacijomis, dainomis. Mano nuomone, švietimo vadovybė turėtų sudaryti juosteles (tapes) su atitinkamo laikotarpio deklamacijomis, dainomis, kurias istorijos mokytojas galėtų panaudoti.

Rašoma, kad Pedagoginis lituanistikos institutas gavo iš fed. valdžios 50,000 dol. plėsti "savo numatytą programą". Kokia ta programa bus, neaišku. Atrodo, kad tai bus moksliniai dalykai su mokyklomis nesusiję, tai iš to naudos lituanistinės mokyklos neturės.

Pagaliau prieisiu prie visuomeninio ugdymo programos. Programa plati ir nebloga. Tačiau, mano nuomone, programoje visai neatkreiptas dėmesys į aukštą lietuviškos kultūros apraiškų lygį. Nenorėčiau lietuvius iškelti taip aukštai, kaip žydai yra iškėlę save, kaip išrinktosios tautos atstovus, ar, kaip Hitleris buvo iškėles vokiečius, kaip aukštesnės, nordikų rasės žmones. Tačiau tiek mokyklose, tiek minnėjimuose, o ypač ypač jauniesiems tėvams turėtų būti iškeltas lietuvių, palyginus su to pat laipsnio amerikais, aukštesnis kultūros laipsnis.

Esu pravedęs lituan. mokykloje vieną visuomenės mokslo pamoką. Pradžioje paaiškinu studentams apie kultūrą ir pasireiškiančias jos lytis, būtent: mokslą (žinią), estetiką ir dorovę. Aš stačiau klausimus, o patys moksleiviai atsakydavo ir įvertindavo pažymiais. Jeigu iš mokslo ir estetikos moksleiviai nerado didelio skirtumo tarp savęs ir tokių pat amerikoniukų, tai iš dorovės (suprastos plačia prasme — įstatymų gerbiimu, lytinio gyvenimo būdu, šeimos stiprumu, kriminaliais nusikaltimais ir t.t.) moksleiviai rado milžinišką skirtumą ir bendrą pažymį iš kultūringumo išvedė — lietuviškai 5 minus, amerikoniškai 3 plus. Čia pat buvęs visuomenės mokslo dėstytojas pridėjo, kad jei Clevelande gyventų vien lietuviai, tai policijos reikėtų 2 ar 3 kart mažiau, gyventojai galėtų be baimės gatvė-

mis vaikščioti ir vėlai naktį. Dėstytojas padarė ir išvadą: nesidrovėkite save laikyti lietuviais. Siūliau: švietimo vadovybė turėtų išleisti pamfletą lietuvių ir anglų kalbomis, kuriame būtų paaiškinta kultūros sąvoka, jos lytis, sustatyti klausimai, o kiekvienas individas galėtų į klausimus pats sau atsakyti ir rasti, ar jis kultūrinio požiūriu nėra atsilikęs nuo vid. amerikono.

Visiškai užmiršta sritis yra lietuviškų knygų skaitymo varžybos. Clevelando lit. mokykloje tokios varžybos vyksta ir mokyklos vadovybė varžybas įvertina teigiamai. Premijas skiria vienas asmuo. Reikėtų, kad pati švietimo vadovybė premijuotų varžybas. Lietuviškų knygų skaitymas ir yra viena iš svarbiausių priemonių lietuviybės išsilaikymui. Dar galima pridurti, ar nebūtų laikas leisti jaunimui gausiai iliustruotą žurnalą lietuvių kalba su angliškais p a a iškinimais? Mokyklas baigusieji lietuviškos spaudos neskaity ir ką yra išmokę mokykloje, po metų, kitų viską užmiršta. Žurnalas galėtų būti vadovėlio vietoje ir kiekvienas jo numeris galėtų būti per pamokas skaitomas ir aptariamas.

Pabaigai dar reikėtų šį tą pasakyti ir apie mokytojus. "Drauge" b. kv. sako, kad "lituanistinės mokyklos vis dar turi pakankamą skaičių nuoširdžių pasišventusių mokytojų". Tas gal yra Chicagoje, bet Clevelande, šiais mokslo metais, keletai mokytojų pasitraukus, mokyklos direktorė, su labai didelėmis pastangomis, surado jiems pakaitalus. Reiškia, jau yra stoka ir mokytojų ir kas kart bus sunkiau jų surasti.

Mokytojų atlyginimai yra labai žemi. Mokytojai, bent Clevelande, gauna mažiau už moksleivius, kurie vasaros metu dirba parkuose (tikriau sakant, atostogauja). Čia turėtų bendromis jėgomis rūpintis švietimo vadovybė, bendruomenės apylinkės ir tėvų komitetai, kad mokytojai bent apsimokėtų pakilusią gazolino kainą.

Bronius Gražulis

IMMEDIATE

MACHINIST Expd., 1st & 2nd class, lathe & milling machine. Some exp. on N. C. Bridgeports helpful. Excellent starting pay & all company paid benefits, including major medical & co. paid pension plan. Call JACK WINSLOW at MULTITURN MFG. INC., 516/586-2244. (39-45)

STRUCTURAL DETAILERS

Minimum 5 years experience in structural detailing with a working knowledge of joists, deck and rebar. Phone 814-450-2715 or send resume to:

ERIE STEEL PRODUCTS
2420 WEST 15TH ST.
ERIE, PA. 16505
Attention: MR. J. HASKINS (33-38)

WANTED 1ST CLASS ALL AROUND MAINTENANCE MECHANIC
Experience in electrical, hydraulic & welding. Good wages, steady employment, good fringe benefits, top wage for qualified person.
Apply in person
BERENFIELD STEEL DRUM CO.
31 Railroad St.
Clarendon, Pa. 16313 (39-41)

GERIAUSIAS PUSMETINIS JUMS UŽ ŽEMIAUSIAS KAINAS, KURIOS NESIKARTOS

Kiekvienas sudėjimas garantuojamas
gerai ir gražiai.

Visiems sudėjimams įskaitomas kirpimas ir
stilizavimas.

Soft Velvet Perm

Gaukite vieną iš šių nuostabių sudėjimų kol jie
yra prieinami už šią ekonomišką kainą. Plaukų
vingiuotas judesys, duodas paramą ten, kur
plaukų stilius reikalauja. Puikūs sudėjimo...
švelni ir natūrali išvaizda.

tik
\$14.95
ne \$25

Helene Curtis Perm

Vienas iš labiausiai žinomų vardu išsilaikančia-
me sudėjime jūsų plaukai bus puikūs be prie-
kaišto ir lengvai tvarkomi, net jeigu yra ploni,
sausai, žili, dažyti ar išbaltinti. Švelnus pageri-
nimas ir puikūs plaukai.

tik
\$16.95
ne \$30

UniPerm

Labiausiai žinomas vardas išsilaikančiuose su-
dėjimuose. Daugelyje salonių ima iki \$50 už
šį sudėjimą ir nepadarą jo taip gerai kaip mes.

tik
\$21.95

Mes taip pat turime Pantene ir "No Set" suukavimą ir
Go sudėjimą moterims ir vyrams.

Stilizuotas kirpimas

Puikiai paruošti kirpimo ekspertai duos jums išvaizdą
kuri kaip tik tinka jums. Šiandieninį lengvai išlaikomą
stilių puikiai pritaikytą jūsų gyvenimo stiliui. Užsaky-
kite dabar kirpimą, kuris duos jums išvaizdą, kuria bū-
site patenkinti.

Tik **\$5.95**

Plovimas ir sudėjimas

Mūsų šukuotojai yra laimėję daugelį premijų stilizavimo
varžybose krašte. Jie pritaikys stilių specialiai jums. Jūs
atrodysite ir jaušitės visada geriausioji formoj.

\$5.45

Penktad., šeštad. ir prieš šventes 50 centų daugiau.

andré duval

EAST	WEST
• 406 Euclid Ave., 2d F. 781-3161	• Opposite Southland, 845-3400
• Southgate, 5899 Warrensville, 663-6346	• Opposite Westgate, 333-6646
• Severance Center, 382-2600, 382-2569	• Parmatown, 884-6300
• Shoregate, Lake Shore Blvd., 941-6700	• Sheffield Center, Lorain 233-7211
• Mentor, 253-9115, next to Zayre's	• Elyria 321-5742
• Opposite Eastgate, 449-3435	

Bostono lietuviai

YPATINGAS LAISVĖS VARPO KONCERTAS

Š. m. spalio 5 d., šį sekmadienį, įvyks Laisvės Varpo rudens koncertas. Koncerto programą atliks iškilioji mūsų solistė Gina Čapkauskienė ir jaunas pianistas-kompozitorius Vytautas Bakšys. O antrojo šio renginio daly bus pagerbtas ir pats Laisvės Varpo steigėjas ir vedėjas Petras Viščinis. Jam yra paskirta premija už Vilniaus universiteto minėjimo 400 metų sukakties programą. Šią premiją įteiks atvykusi iš Clevelando LB Kultūros Tarybos pirmininkė Ingrida Bublienė.

Po programos vyks vaišės.

Dabar Laisvės perduodamas sekmadieniais iš Cambridge banga 740 nuo 11:30 val. iki 12:10 val., ir nuo 12:10 iki 1-mos val. iš Brocktono banga 1460.

KULTŪRINIŲ SUBATVAKARIŲ DVIDEŠIMTMETIS

Subatvakarių rengimo komisija, kuriai vadovauja Edmundas Cibas, rugsėjo 21 d. surengė dvidešimtmečio sukakties minėjimą.

Koncerto programą atliko Ona Pliuškonienė iš Philadelphijos ir pianistas Saulius Cibas.

Užsibaigus koncertinei dalei, programos atlikėjai ir dalis publikos iš Lietuvių Piliečių draugijos salės persikėlė į Tautinės S-gos namus (Subatvakarių nuolatinė būveinė), kur vyko vaišės. Čia kalbėjo Edmundas Cibas, Stasys Santvaras ir

Romas Veitas. Jie visi davė Subatvakarių įsikūrimo istoriją

BALFO VAJUS

Balfo Bostono skyriaus valdyba, kurią sudaro: pirm. kun. A. Baltrušėnas, vicepir. A. Januška, sekr. O. Vilėniškienė ir ižd. Petras Navazelskis, skelbia Balfo piniginių vajų, kuris tęsis nuo spalio 1-mos dienos iki gruodžio 31 d. Valdyba prašo visus lietuvius dosniai aukoti Balfo reikalui. Pinigus ir čekius siųsti Balfo vardu ižd. Petrui Navazelskiui, 47 Webster St., Westwood, Mass. 02190.

SUSITIKSIM SU VLADU ŠAKALIŲ

Spalio 10 d. 7:30 val. Tautinės S-gos namuose, 484 E. 4 St., So. Bostone, susitiksime su laisvės kovotoju Vladu Šakaliu, kuris nesenai pabėgo iš okupuotos Lietuvos. Dabar jis yra Amerikoje, o spalio 10 d. jis bus Bostone. Kultūrinių Subatvakarių jis yra pakviestas susitikti su Bostono ir apylinkių lietuviais. Tad neužmirškime datos.

THE BOSTON GLOBE APIE A. A. KAZĮ MERKĮ

Šachmatų skyriuje Harold Dundis straipsnyje "Merkis: Postal Champ" rašo, kad Kazys Merkis esąs draugas ne tik šio kolumnisto, bet visų šachmatų veteranų šiame rajone. Jis miręs būdamas 75 metų. Merkis buvęs per eilę metų žaidėjų simboliu Naujojoje Anglijoje.

Merkis gimęs Lietuvoje. Į Ameriką atvykęs 1949 metais. Jis buvęs ne tik šachmatininkas, bet ir "excellent" atletas — boksininkas, ristininkas, dviratininkas. Atvykęs į Ameriką jis suorganizavęs lietuvių šachmatų klubą So. Bostone. Tarp 50 ir 60-jų metų Merkis buvęs "major power" šachmatuose šiame rajone. Kazio mokiniai buvę geriausi Naujosios Anglijos žaidėjai: broliai Šveikauskai, Algis Makaitis ir kiti.

Kazys Merkis buvęs įsimylėjęs į šachmatus. Jis buvęs vienas iš žymiausių žaidėjų korespondenciniuose turnyruose. 1957 metais Chess Renew pažymėjęs Kazį Merkį pirmuoju žaidėju korespondenciniam turnyre.

PARENGIMAI

• Spalio 4 d. Martyno Jankaus šaulių kuopa Brocktone rengia banketą Sandaros salėje.

• Spalio 5 d. Laisvės Varpo rudens koncertas Lietuvių Piliečių Draugijos salėje So. Bostone. Programą atliks iškilioji solistė Gina Čapkauskienė ir pianistas Vytautas Bakšys.

• Spalio 18 d. "Antras Kaimas" spektaklis Lietuvių Piliečių Draugijos salėje So. Bostone.

• Spalio 26 d. Lietuvių diena, kur bus suvaidintas rašytojo Antano Gustaičio "Sekminių vainikas". Rengia LB Bostono apygarda. Vykis Lietuvių Piliečių Draugijos salėje So. Bostone.

• Lapkričio 23 d. Lietuvos kariuomenės atkūrimo šventės minėjimas Lietuvių Piliečių Draugijos salėje S. Bostone.

• Lapkričio 29 d. Naujosios Anglijos šaulių rinktinės suvažiavimas įvyks Lietuvių Piliečių Draugijos salėje So. Bostone.

MEDICAL TECHNOLOGISTS

Must have a BSMT (ASCP or equivalent). 3 years experience in clinical laboratories, primarily microbiology. Full time, day shift.

MEDICAL TECHNOLOGISTS

Must have a BSMT (ASCP or equivalent). Experienced in Chemistry, Blood Bank, and Hematology. Full time, day shift. Excellent salary and full benefit package. Apply in person at the Personnel Department of:

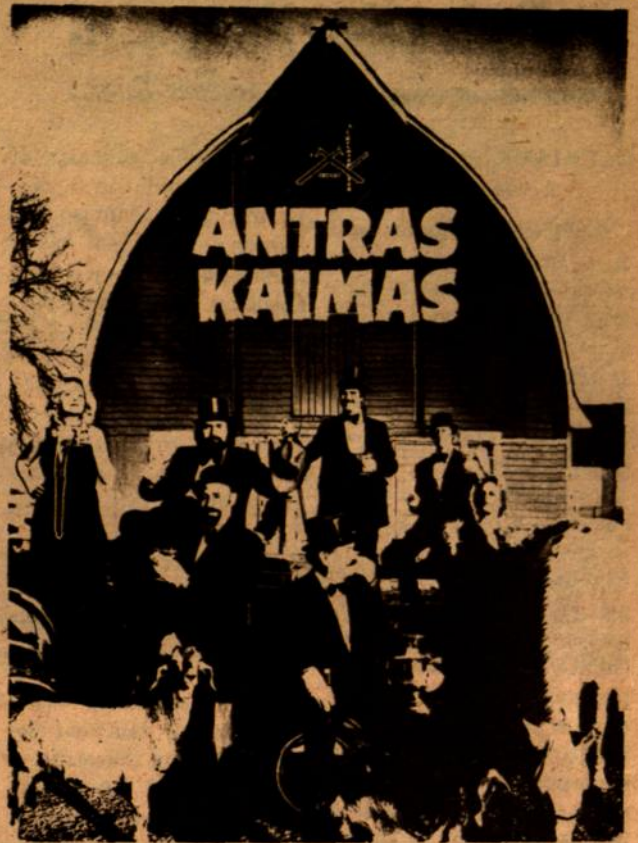
MICHIGAN OSTEOPATHIC MEDICAL CENTER

(Formerly Osteopathic Hospitals of Detroit, Inc.)

5705 Woodward
Detroit, Michigan 48202

(36-39)

(39-43)

SVEČIAI IŠ CHICAGOS

Bostono Skautijos kviečiamas atvyksta "ANTRAS KAIMAS". Linksio pobūdžio programa vyks Lietuvių Piliečių Draugijos III-ojo aukšto salėje šeštadienį, spalio mėn. 18 dieną. Pradžią 7 val. vakare. Prieš programą stalai bus aptarnaujami gėrimais. Programa prasidės punktualiai 7:30 val. Po programos užkandžiai, šokių muzika, turtinga loterija. Maloniai kviečiame atsilankyti.

Stalus galima užsisakyti pas Kostą Nenortą telef. 825-1832. Įėjimo auka 8 dol. suaugusiems, 4 dol. studentams.

Bilių platintojai:

Bostone: Antanas Andriulionis	268-5503
Laima Kiliulienė	861-1465
Brocktone: Liuda Šukienė	583-2830
Hartforde: Danguolė Banevičienė	523-1155
Worcesteryje: Algis Glodas	829-5010

SUN BELT OPPORTUNITY

For skilled people who are willing to relocate. Immediate needs for master mechanics, master machinists, welders and electric motor winders for remanufacturing facility specializing in diesel-electric, off-highway, heavy lift equipment. Also openings for field service technicians. Salary commensurate with experience and ability. Excellent fringe benefits. Stable company. Address your resume or letter of application to:

Personnel

LE TOURNEAU SALES & SERVICE

P.O. Drawer 18966

Memphis, TN 38118

An Equal Opportunity Employer

ROLL FORM OPERATION SETUP/OPERATORS

HAWORTH, INC. has an immediate opening for a roll form setup/operator for our Douglas, Mich. plant.

The successful applicant will have a minimum of one year of specific experience in the operation and setup of roll form equipment.

Demonstrated mechanical aptitude and the ability to read blue-prints are required. A background demonstrating ability to adjust and operate to roll form machinery to meet very close tolerances is necessary.

In return, HAWORTH offers both wages and fringe benefits which the applicant will find attractive.

To apply, send a resume to, or complete application form at:

INDUSTRIAL RELATIONS OFFICE

HAWORTH

OFFICE INTERIOR SYSTEMS

545 East 32nd Street Holland, MI 49423

An Equal Opportunity Employer

**AM MULTIGRAPHICS
IS EXPANDING
ITS OPERATION
IN EUCLID, OHIO AND
HAS FACTORY OPENINGS
FOR 1ST AND
2ND SHIFTS:**

Must have previous set-up and
operating experience:

- BROWN & SHARPE AUTOMATIC SCREW MACHINES
- ACME GRIDLEY AUTOMATIC SCREW MACHINES
- HAND SCREW MACHINES
- TURRET LATHES
- MACHINE REPAIRMAN

Excellent wages and company
paid benefits.

A. F. LICKERT
Employee Relations Supervisor
731-8000, Ext. 329

**Multigraphics
Euclid Plant**

1200 Babbitt Rd.,
Cleveland, Ohio 44132
Equal opportunity employer M/F/H

■ Detroito lietuviai

Antanas Grinius

LAUKIAME ČIURLIONIO ANSAMBLIO

Čiurlionio ansamblį jau daug kas yra matęs ir jo gražias dainas girdėjęs. Bet, argi geras daiktas kada nors atsibosta? Čiurlionio ansamblio dainas, šokius ir kanklių muziką gali klausyti ir šokius žiūrėti nors ir kiekvieną dieną.

Čiurlionio ansamblio kelias ilgas ir vingiuotas. Savo gyvenimo dienas pradėjo Vilniuje, Lietuvoje ir ten pergyveno dvi žiaurias okupacijas — sovietų ir vokiečių. Atvykęs į Vokietiją nepasimetė. Pasipildė ir buvo stiprus. Rengė koncertus ne tik DP stovyklose, bet dainavo prancūzams, amerikonomams, anglams, vokiečiams ir kitų tautų pabėgėliams. Dalyvavo tarptautinio pobūdžio muzikos festivaliuose ir ten gerai užsirekomandavo. Gyvendamas Vokietijoje surengė daugiau negu 400 koncertų ir jų klausėsi ir žiūrėjo apie 110,000 kitataučių, kurių tarpe apie 30,000 prancūzų.

Atvykęs Amerikon ir įsikūręs Clevelande ansamblis ne tik nesustojo veikęs, bet dar prasiplatino. Ir jis ne tik dainuoja, bet dar šoka, moterys kanklėmis skambina, vyrai įvairius pučiamus instrumentus naudoja: ragelius, birbines, skudučius ir dūdas. Su tokiu tvirtu ansambliu lankė didesnius lietuvių kolonijas — koncertavo.

Čiurlionio ansamblis gegužės 4 d. Clevelande pami-

nėjo dvigubą sukaktį: 40 metų ansamblio ir 50 metų dir. muz. Alfonso Mikulskio veiklos. Kai kas ir iš mūsų buvo nuvykęs ir tų sukaktių paminėjime dalyvavo.

Ir štai dabar Čiurlionio ansamblis pilname sąstate spalio mėn. 25 d. atvyksta Detroitan ir čia tą pačią dieną 7:00 val. vak. Mercy Kolegijos McAuley auditorijoje, 8200 W. Outer Dr. (kampas Southfieldo greitkelio) pakartos savo Jubiliejinę programą, kuri bus tokia pat kaip kad buvo atlikta š. m. gegužės 4 d. Clevelande. Programoj — chorai, solistai, tautiniai šokiai ir kanklių orkestras.

Spalio 26 d. 10:30 val. (sekmadienį), šv. Antano naujai išdekoruotoje bažnyčioje — 1750 25th St. Čiurlioniečiai atliks komp. A. Mikulskio sukurtas tautines mišias, kuriose giesmes lydės muz. Onos Mikulskienės vadovaujamas kanklių orkestras.

Po mišių Čiurlioniečiai ir svečiai dalyvauja parapijos tarybos suruoštame pilnike, Lietuvių Namuose.

Detroito ir apylinkių lietuviai kviečiami gausiai dalyvauti Čiurlionio ansamblio koncerte, tautinėse mišiose ir parapijos piknike ir savo dalyvavimu pagerbti sukaktuvinius.

Kviečia St. Butkaus šaulių kuopa ir šv. Antano parapijos taryba.

Sportininkams Australijon besiruošiant

JURGIS JANUŠAITIS

lietuviškoji išeivija visais požiūriais.

Taigi šių metų gruodžio mėn. PLB organizuoja ekskursiją į Australiją, į Lietuvių dienas, kurios įvyks gruodžio pabaigoje Adelaidėje. Tai didelė Australijos lietuvių šventė. Iš Amerikos ta proga ten vyksta nemažas skaičius lietuvių ekskursantų. Tuo pačiu sumanyta į Australiją nuvežti ir mūsų jaunesniuosius sportininkus-tinklininkus, krepšininkus ir lauko teniso žaidėjus.

Tokią sportininkų išvyką organizuoja šiaurės Amerikos Fizinio auklėjimo ir sporto sąjunga, trumpai vadinamas ŠALFASS. Tokią išvyką užgia ir remia PLB valdyba. Visai išvykai vadovauti PLB ir ŠALFASS sutarimu paskirtas PLB valdybos narys sporto reikalams ir ŠALFASS Vidurio vakarų apygardos sporto vadovas Zigmas Žiupsnys. Šis vyras daug metų praleidęs besirūpindamas mūsų sportuojančiu jaunimu, yra puikus treneris, gerai pažįsta sportą ir visas problemas. Tad ir išvykai vadovauti labai tinka. Bet čia susiduriama su vienu iš svarbiausių reikalų — lėšomis. Besišnekučiuojant su išvykos vadovu Zigmą Žiupsniu išryškėjo, kad ši išvyka pareikalaus 46,000 dol. Tai, žinoma, nemaža suma pinigų. Vadovas tačiau įsakmiai pažymėjo, kad pusę kelionės išlaidų apsimoka patys išvykos dalyviai — žaidėjai. Tai jų ypatinga auka, nes retai kas tokio-

mis sąlygomis keliauja. Tuo labiau, kad sportininkai yra daugumoje labai menkai pasiturinčių šeimų vaikai.

Tad sutelkti dar tenka 23,000 dol. Tos sumos tikimasi susilaukti iš mūsų fondų, stipresniųjų organizacijų ir, žinoma, iš visų geraširdžių lietuvių, kurie per daugelį metų savo aukomis įgalino suruošti didingas tautinių šokių, dainų šventes, kongresus, suvažinimus.

Išvyką labai kuklia suma ši kartą paremti tegalėjo PLB valdyba, drauge su Jaunimo sąjunga paskirdama vos 1,500 dol.

ŠALFASS vadovybė, be rods, išvyka paremia 5,000 kanadietiškais doleriais.

Čia tektų truputį stabtelėti ir užsiminti apie PLJ Sąjungos kasoje esamus pinigėlius. Atrodo, kad po visų kongresų mūsų jaunimas nėra toks biednas. Tad jaunimas ypač turėtų tai atsiminti ir savo auka stiprokai sportininkus paremti, nes ir sportininkai yra PLJ sąjungos neatskirama dalis.

JAV LB Krašto valdybos pirmininkas Vytautas Kutkus taip pat pažadėjo paramą ir tuo pačiu talką vykdamant aukų rinkimo vajų visose JAV LB apylinkėse. Tikimasi ir iš Kanados LB didesnio dėmesio ir paramos.

Tačiau visos institucijos bando plautis rankas ir nenori duoti pilno įsipareigojimo finansų atveju.

ŠALFASS vadovybė sutiko talkinti išvykos vadovui taip pat organizaciniuose ir finansų telkimo reikaluose. Jis atrinks žaidėjus, sudarys komandas.

PHYSICAL THERAPIST

Position for new or experienced therapist. Must be registered or eligible for Michigan Licensure. Modern 244-bed acute general hospital located on the near southwest side of Detroit. Well equipped department. Excellent benefits. Salary commensurate with experience.

Contact: Personnel Department

SOUTHWEST DETROIT HOSPITAL

2401 20th Street
Detroit, Michigan 48216

Phone: 313-961-7777

(37-43)

RN EMERGENCY ROOM

Immediate opening for RN in our Emergency Room. Part time, week-ends 3 to 11 p.m.

For Details Contact Personnel Department

DETROIT OSTEOPATHIC HOSPITAL

2523 THIRD AVE.
HIGHLAND PARK, MICH.

252-4081

TOOL & DIE MAKER

Are you looking for a better career opportunity? Do you like a pleasant work environment? Would you want to work in new plant of an established and growing company?

We at WABASH AUTOMOTIVE COMPONENTS IN FT. WORTH, TEXAS, have an opening for an experienced DIE MAKER. We need someone with 3 to 5 years experience who can build dies from prints, improve our existing dies, and help resolve die problems on production equipment.

We offer an excellent starting wage, insurance, a profit-sharing retirement plan, a career opportunity and other benefits. ALSO

RELOCATION

REIMBURSEMENT

APPLY CALL OR WRITE TO:

WABASH INC.

810 N. CASS ST.
WABASH, INDIANA 46992

219-563-3111

Equal Opportunity Employer

(36-39)

• APDRAUDOS reikalais geriausius pataravimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį, tel. 531-2211.

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktoriai
6845 SOUTH WESTERN AVE.
CHICAGO, ILL.

Trys Moderniškos Koplyčios
Mašinoms Vieta

Tel. 737-8600 737-8601

9837 SOUTH KEDZIE AVENUE

EVERGREEN PARK, ILL. 60642

Tel. 422-2000

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYs MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS LITERATŪROS PREMIJA

JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros Taryba, Krašto Valdybai pritariant, savo 1980 m. balandžio mėn. 9 dienos posėdy nutarė įsteigti Lietuvių Bendruomenės Literatūros Premiją. Premijos dydis — trys tūkstančiai dolerių. Premijos sąlygos sutartos su Lietuvių Rašytojų Draugijos valdyba.

Pirma. Premija skiriama tik atsižvelgiant į svarstomojo kūrinio vertę.

Antra. Lygiomis teisėmis su spausdintaisiais veikalais premijuotini ir rankraščiai.

Trečia. Premija skiriama už geriausiąjį svartomųjų metų grožinės literatūros kūrinių arba už lituanistinės tematikos humanitarinio turinio mokslo veikalą.

Ketvirta. Premijai veikalus atsiųsti paskutinė data — gruodžio 31-oji diena.

Penkta. Premijos komisiją sudaro trys Kultūros Tarybos skirti nariai ir du Rašytojų Draugijos atstovai (nebūtinai Draugijos nariai).

Šių metų vertinimo komisijos sudėtis bus paskelbta vėliau.

Informacijų premijos klausimu kreiptis į JAV LB KT vicepirmininką Viktorą

Mariūną adresu: 1994 Beverly Hills Dr., Richmond Hts., Ohio 44143. Telef.: 1-216-481-4534.

Taisyklės

1. Premijos siekiantieji kūriniai siunčiami Kultūros tarybai jos reikalų vedėjo adresu: Jurgis Malskis — 17904 Ingleside Rd., Cleveland, Ohio 44119, telefonas 216-486-9165.

Apie gautas siuntas bus pranešta siuntėjams. Už paštuose užkliuvusias ar dingusias siuntas Kultūros Taryba neatsako. Jų ieškojimu rūpinasi patys siuntėjai.

2. Spausdintieji kūriniai turi būti atžymėti 1980 metų data. Tačiau, kai kūrinys atžymėtas 1979 metų data, o į rinką atėjo tik 1980 m., tai jis bus laikomas 1980 m. kūriniu. Visi rankraščiai bus laikomi 1980 metų kūrinių.

3. Kiekvieno spausdinto kūrinio atsiunčiama po penkias knygas.

4. Pageidautina, kad rankraščiniai kūriniai būtų parašyti mašinėle. Tačiau bus priimtini ir lengvai išskaitomi ranka rašyti kūriniai.

5. Prie kiekvieno kūrinio pridedamas lydraštis su autoriaus vardu-pavarde, adresu ir telefono numeriu. Dalyvavimas varžybose dėl premijos — viešas aktas.

6. Premiją laimėjusio rankraščio autorius galės

Dail. Juozas Bagdonas kalba savo kūrinių parodos atidarymo metu. L. Tamošaičio nuotr. LKV Sajungos "Ramovė" centro valdyba. Iš kairės: J. Kazėnas — kultūriniai reikalai, J. Virbalis — spauda ir inf., A. Jonaitis — pirminkas, V. Stankus — vicepirm., J. Malskis — sekr., V. Knistautas — izd., V. Jokūbaitis — vicepirm. J. Garlos nuotr.

tartis su Kultūros Taryba dėl jo išleidimo ar tuo reikalu kreiptis į jo pasirinktą leidėją.

JAV LB Kultūros Taryba

• Sol. Nerija Linkevičiūtė ir Bernardas Prapuolenis, dail. Anastazija Tamošaitienė ir Aldona Veselkienė, PLB valdybos siunčiami, šį rudenį vyks į Pietų Ameriką. Jie visi dalyvaus Kolumbijos Lietuvių Kultūri-

nėje Savaitėje š. m. lapkričio 4-11 dienomis Bogotoje. Solistai atliks programą, o ponios Tamošaitienė ir Veselkienė suruoš audinių parodą ir aiškins lietuvių liaudies audimo meną. Po to visi vyks į Venezuelą, kur solistai duos keletą koncertų, o dail. Tamošaitienė ir Veselkienė praves audimo kursus. Juos visus globos Venezuelos Lietuvių Bendruomenė.

IŠ RAMOVĖNŲ VEIKLOS

LKVS Ramovė centro valdybos vienas iš didesnių darbų yra išleisti dr. A. Rukšos parašytą "Kovos dėl Lietuvos Nepriklausomybės" knygą. Autorius skaitytoją patraukliu žodžiu ir lengvai dėstoma mintimi nuveda į tuos laikus, kada savanoriai, partizanai, šauliai..., grūmėsi su didesniu priešu ir išdavoje Lietuva atgavo laisvę ir nepriklausomybę. Autorius (dr. A. Rukša, miręs) pats buvęs savanoris, karininkas, dalyvavęs kovose, tų kovų gyvenimą gerai pažino, o tuos pergyvenimus, patirtus kario sunkumus vaizduoja knygos puslapiuose.

Visuomenė, ypatingai ra-

movėnai, šauliai, jaunimas, turėtų užsisakyti knygą. Kaina: prenum. — 15 dol., garbės pren. — 25 dol., mecenatas — 50 dol., garbės leidėjas — 100 dol.

Už geriausius rašinius atspausdintus "Karyje" skiriamos premijos. Komisiją sudaro: J. Citulis, B. Paulionis, J. Virbalis.

Lietuvos Laisvės kovų muziejaus globos komitetą sudaro: K. Oželis — LKVS "Ramovė" centro valdybos atstovas, J. Vilutis — Lietuvos Kūrėjų Savanorių sąjungos atstovas, J. Gaižutis — LKVS "Ramovė" Chicago skyriaus atstovas, V. Diminskas — Lietuvos Laisvės kovų muziejaus vedėjas.

Ramovės Centro valdybos adresas: A. Jonaitis, 1223 East 175 Street, Cleveland, Ohio 44119.

OPPORTUNITY FOR PHYSICAL THERAPIST

We have a challenging career opportunity for a licensed Physical Therapist to work with multi-handicapped mentally retarded students in a school setting in the greater Cleveland area 9½ months per year as part of an interdisciplinary team. Excellent salary and fringe benefits are available. All replies are kept confidential. Please contact CUYAHOGA COUNTY BOARD OF MENTAL RETARDATION, 1050 Terminal Tower, Cleveland, Ohio 44113, 216-241-8230. Attn: Personnel, Equal Opportunity Employer, m/f/h. (32-39)

MOKAME AUKŠČIAUSIA NUOŠIMTI

UŽ SANTAUPŲ PAŽYMĖJIMUS

6½% įnešus \$100
12 mėnesių

6¾% įnešus \$100
30 mėnesių

7½% įnešus \$100
48 mėnesiams

7¾% įnešus \$100
72 mėnesiams

Indėlius galima išimti bet kuriuo laiku. Tačiau už taupymo pažymėjimus, kurie išduoti 1979 m. liepos 1 d. vieniems metams ar ilgiau, nuošimtis nebus mokamas už 6 mėnesius, jei juos išimsime anksčiau nustatyto laiko. Jei indėliai deponuoti tik metams ar trumpesniajam laikui, tada nuošimčiai nebus mokami už 3 mėnesius, išėmus juos anksčiau nustatyto laiko. Šiuo atveju už išimtą sumą bus mokami tik reguliarius taupymo nuošimčiai.

PATOGIAUSIAS TAUPYMO BŪDAS REGULIARI TAUPYMO KNYGUTĖ

Už įnašus mokame

5½%

Nuošimtis apskaičiuojamas kiekvieną dieną ir išmokamas metų ketvirčiais.

SANTAUPŲ SĄSKAITOS APDRAUSTOS IKI \$40,000.

PASKOLAS NAMŲ PIRKIMUI.

Superior Savings
AND LOAN ASSOCIATION

ATIDARYTA ŠEŠTADIENIAIS. Uždaryta pirmadieniais.

MAIN OFFICE

798 East 185th Street

481-3008

32800 Center Ridge Road 13515 Euclid Ave.
779-5915 681-8100

14406 Cedar Ave.
381-4280

TURNER REALTY

501 EAST 185 ST.

EUCLID, OHIO 44119

PHONE: 486-2530

RITA MATAS

ISTAIGOS

ADMINISTRATORĖ

PILNATEISĖ NEKILNOJAMOJO TURTO
ĮVERTINTOJA.

Esame registruoti pilnateisiais nariais trijose skirtingose Multiple Listing įstaigose:

CMLS — Cuyahoga County (Cleveland & Suburbs)
LCMLS — Lake County
RMLS — United States.

Todėl galima trikart plačiau skelbti Jūsų parduodamą nekilnojamąjį turtą. Tuo reikalu kreipkitės į bet kurį mūsų bendradarbių arba jeigu jums reikia namų įvertintojo mokesčių ar kito kiems reikalinga, kreipkitės į Ritą Matienę, pilnateisę namų įvertintoją.

501 EAST 185 ST.

EUCLID, OHIO 44119

PHONE: 486-2530

Clevelando Jaunimo Svarstyby dalyviai-vės iš kairės: Nijolė Lenkauskaitė, Renė Vyšnionytė, Virginija Jodišūtė, Algis Miškinis, Mirga Bankaitytė, trūksta Ryto Urbaičio.

V. Bacevičiaus nuotr.

Pirma šio sezono vakaronė

Clevelando LB Apylinkės valdyba š. m. rugsėjo 18 d. 7:30 val. vak. pradėjo vakaronių sezoną jaunimo svarstybom, tema: "Ką man davė lituanistinė mokykla".

LB vakaronių vadovas V. Mariūnas pradėdamas pastebėjo, kad ir šį sezoną LB Clevelando Apylinkės valdyba kas mėnesį rengs vakarones įvairiom aktualiom temom palaikydama artimą ryšį su visuomene. Apylinkės valdyba rūpindamasi lietuvių išlankymu mūsų jaunimoj kartoj daug dėmesio kreipta į lituanistinę mokyklą, kad ji bujotų ir visi lietuvių vaikai ją lankytų. Todėl ir pasirinko pirmą vakaronę šią temą, kur jaunimas pats galėtų pasisakyti ir įvertinti lituanistinės mokyklos reikšmę išėjimo gyvenime.

Kalbėtojais pakviesti baigę aukštesniąją lituanistinę mokyklą arba pedagoginius kursus: Nijolė Lenkauskaitė, Renė Vyšnionytė, Virginija Juodišūtė, Algis Miškinis, Mirga Bankaitytė ir Rytas Urbaitis. Svarstyby moderatorė buvo stud. Nijolė Lenkauskaitė, siekianti magistro iš psichologijos.

Įvertindama LB suteiktą jaunimui retą progą pasisakyti mūsų visų rūpimu klausimu, kvietė visus kalbėtojus nuoširdžiai ir atvirai pareikšti savo mintis bei išgyvenimus šioje mokykloje.

Pirmoji kalbėjo Mirga Bankaitytė. Ji labai nuoširdžiai su nostalgija prisiminė praleistas valandas lituanistinėje mokykloje nuo pat darželio. Nors kartais ją ir sportas gal labiau traukė šeštadienį, tačiau ištvermingai ištesėjo visus 12 metų lituanistinę mokyklą. Šiandien ji žiūri į mokyklą kitomis akimis ir labiau vertina tuos šeštadienius, kuriuos ten praleido.

Panašiai iš eilės kalbėjo visi aukščiau išvardinti jaunuoliai. Visi labai teigiamai atsiliepė apie mokyklą,

mokytojų pastangas palai-kyti juose lietuvišką dvasią ir meilę savajai kalbai.

Igytas mokykloje žinias visi labai brangina, nes jos liks vertybe per visą jų gyvenimą. Pastabų bei pageidavimų iš kalbėtojų pusės mažai girdėjosi. Tik R. Vyšnionytė pageidavo daugiau gramatikos vietoj literatūros ir sporto bei tautinių šokių, per kuriuos taip pat galėtų praplėsti savo lietuviškąjį žodyną naujais terminais bei išsireiškimais.

Rytas Urbaitis svarstybėse nedalyvavo ir savo mintis atsiuntė raštu. Savo rašte prisimena, kad didelio noro neturėjo mokyklą lankyti, bet šiandien džiaugiasi ją baigęs ir labai patenkintas mokykloje įgytom žiniom.

Baigus šiems pasisakymams svarstymų moderatorė kvietė ir klausytojus pasisakyti šia tema. Tačiau į plačias diskusijas nebuvo leistas, o tik pasidžiaugta bendra išvada, kad mūsų mokykla atlieka neįkainojamą darbą išėjimoj palai-kydama gyvą ir negestantį lietuviškumą. Todėl iš klausytojų buvo pageidauta, kad mokyklą baigę jaunuoliai sužadintų ir savo jaunesnių draugų tarpe norą lituanistinę mokyklą lankyti ir savo gimtąją kalbą mylėti.

(ib)

PRADEDAMAS BALFO VAJUS

Artėjant gražiausiam rudens spalio mėnesiui, kuriuo metu pagal nusistovėjusias tradicijas pradedame Balfio aukų rinkimo vajų lietuviams išblaškytiems po visą pasaulį šalpos reikalams, kurie pateko į vargą ir skurdą. Aukus prašome siųsti Balfio išd. V. Jokūbačiui, 3000 Hadden Road, Euclid, Ohio 44117. Be to, sekmadieniais, po lietuviškų pamaldų aukas galima įteikti šv. Jurgio parapijos kavinėje A. Styrai ar Br. Gra-

žuliui ir D.M.N.P. parapijos kavinėje J. Čyviui ir kitiems Balfio valdybos nariams. Už aukas Balfio valdyba iš anksto taria visiems aukotojams nuoširdų ačiū.

• SLA 14-tos kuopos narių susirinkimas įvyks spalio 7 d., 7 val. p. p. Lietuvių Namuose. Darbotvarkėj nariams svarbūs klausimai. Bus išduodami dividendų čekiai, priimamas narių mokėtis, pereitos gegužinės apyskaita ir kiti reikalai.

Kuopos išdo sekretorius
Povilas Šukys

PRANO GAILIAUS MENO PARODA CLEVELANDE

Š. m. spalio 18-19 dienomis pirmą kartą Clevelande turėsime progą pamatyti dailininko Prano Gailiaus meno parodą.

Pranas Gailius gyvena Paryžiuje ir ten pasižymėjęs savo meno darbais. Dailis jo darbų — akvarelės ir grafika — bus išstatyta Dievos Motinos parapijos salėje, kur vyks jo paroda.

Paroda prasidės šeštadienį, spalio 18 d. Pranas Gailius pristatys savo darbus ir praves pašnekėję "Modernioji Bibliofilija".

Bus kvatė, prie kurios publika turės progą susipažinti su Pranu Gailium, kuris Europoje labai žymus savo srityje.

Paroda tęsis iki sekmadienio, spalio 19 d. Ją organizuoja Clevelando Akademikai skautai-ės. Įėjimas \$3.00 auka. Visi maloniai kviečiami atsilankyti. (r)

HOUSE FOR SALE

3 bedroom bungalow, divided basement, attached garage, appliances, near East 185 St. by owner. Call: 486-3308. (39-41)

• PERKANT IR PARODANT NAMUS prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

KULTūros DARBUOTOJŲ KONFERENCIJA

JAV LB Kultūros Taryba ruošia apygardų-apylinkių kultūros darbuotojų pirmąją konferenciją, 1980 m. lapkričio 22-23 dienomis Clevelande, Lietuvių Namuose, 877 East 185th St., Cleveland, Ohio 44119.

Konferencijos tikslas: pasidalinti patirtimi iš kultūrinės veiklos apygardose bei apylinkėse. Išklausti sugestijų tai veiklai organizuoti, pajavairinti bei pagyventi, sutinkamoms kliūtims šalinti.

Konferencijos programa bus vėliau skelbiama. Informaciją dėl konferencijos kreiptis į Kultūros Tarybos pirmininkę I. Bublienę tel. 216-481-8854 arba vicepirmininką V. Mariūną telef. 216-481-4534.

• Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos metinis susirinkimas įvyks Clevelande Lietuvių Namuose lapkričio 2 d., sekmadienį, 12 val. darbo posėdis, po to pietūs ir programa. Kalbės prof. Vytautas Bieliauskas.

• PATRIA prekybos namuose, 791 E. 185 St., Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokščių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telef. 531-6720.

FOR RENT

1 bedroom apt., carpeted, appliance, air condition, 19215 Bella Dr. off Neff Rd. Call: 381-4650.

machinists:
make your
move to
southern
california

Put your talent to use in the stabilized energy-related industry of offshore drilling equipment.

Regan Offshore International is a rapidly growing company with immediate positions available for experienced persons:

GENERAL MACHINIST
ENGINE LATHE OPR.
HORIZONTAL BORING MILL OPR.
VERTICAL BORING MILL OPR.
JIG BORE OPR.
N/C LATHE OPR.
INSPECTOR

Qualified candidates will receive excellent salary and fringe benefits. Local interviews are scheduled in mid September. Call us collect today at (213) 320-8430 from 8am - 5pm PDT to find out about your career with Regan. Ask us about our Relocation Assistance Program.

Regan

Offshore International, Inc.

A SUBSIDIARY OF HUGHES TOOL COMPANY
21000 S. Normandie, Torrance, CA 90501

Equal Opportunity Employer M/F

PAGE GULFSTREAM INC.

HAS OPENINGS FOR
EXPERIENCED QUALIFIED
CUSTOM CABINET MAKERS
INTERIOR INSTALLERS
UPHOLSTERS

AIR CRAFT SHEET METAL MECHANICS

Aircraft experience preferred. Company offers excellent wages, fringe benefits and working conditions.

512-828-8151

An Equal Opportunity Employer

(39-42)

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

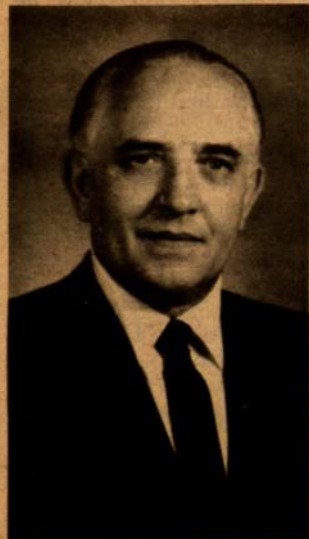
936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKSTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamautojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

MIRĖ DR. ALFONSAS MARTUS

A. A. Alfonsas Martus

Po sunkios ir ilgos ligos praeitą šeštadienį, rugsėjo 27 d. Clevelande mirė dr. Alfonsas Marthus-Martusevičius, sulaukęs 66 metų amžiaus.

Velionis buvo gimęs 1914 m. Kaišedoryse, 1940 m. baigė Vytauto Didžiojo Universitetą Kaune, gaudamas medicinos gydytojo diplomą. 1943 m. susituokė su dantų gydytoja Kotryna Čiurlionyte.

Karo audros išblokštas iš Lietuvos, įsikūrė Clevelande ir čia turėjo medicinos praktikos kabinetą. Buvo pacientų mylimas.

Trečiadienį, spalio 1 d. po šv. Mišių iš šv. Jurgio bažnyčios palaidotas Visų Sielų kapinėse.

Dirva reiškia žmonai, dukrai ir artimiesiems nuoširdžią užuojautą.

• Rūta Giedraitytė, baigusi Clevelando valstybinį universitetą ir įsigijusi pradžios mokyklos mokytojos diplomą, išvyko į Mission, Texas misiją darbui, kur gyvena krikščioniškoj aplinkoj su kitais savanoriais jaunuoliais ir mokys neturtinguosius. "Šių dienų pasaulio vertybės yra daugiau materialinės, tad man buvo

įdomu pagyventi su žmonėmis, kurie viso to neturi. Tuo pačiu nors maža dalelyte noriu padėti artimui, atsilygindama už viską, ką savo gyvenime esu gavusi", paaiškino paklausta Rūta, kodėl šį darbą pasirinko. Šiam darbui Rūta yra gerai pasiruošusi, nes eilę metų vadovavo Clevelando skautiškam jaunimui, ne vieną vasarą praleido Vermonte "Neringos" stovykloj vadovės pareigose, ilgus metus šoko "Grandinėlėj" ir priklausė "Nerijos" studenčių vokaliniam vienetui.

MIRĖ AGR. ANTANAS NASVYTIS

Rugsėjo 22 d. Clevelande mirė paskutinysis iš šešių brolių Nasvyčių — agr. Antanas Nasvytis, sulaukęs 86 metų amžiaus.

Penki broliai mirė Amerikoje, o vienas dr. Kazys Nasvytis Lietuvoje, grįžęs iš Sibiro 1979 metais.

Tėvas Motiejus Nasvytis buvo įsigijęs didelį ūkį Sartininkuose, Tauragės apskr. ir visus šešius sūnus išleido į mokslus.

A. a. Antanas, baigęs gimnaziją, 1918 m. aktyviai dalyvavo Tauragės apskrityje administracijoje. 1919 m. suorganizavo savanorių būtį ir įstojo į karo mokyklą.

1923-25 m. studijavo agronomiją Vokietijoje ir gavęs agronomo diplomą, dirbo Lietuvos žemės ūkio ministerijoje. Vedė Kotryną Garmitę, su kuria sulaukė dviejų sūnų.

1934 m. buvo paskirtas Belvederio aukšt. pienininkystės mokyklos direktoriumi. 1937-40 m. Fredos sodininkystės mokykloje direktoriumi. 1940 m. perkeltas mokytoju į Raseinių žemės ūkio mokyklą, iš kur pasitraukė į Vokietiją.

Įsikūręs Clevelande pradžioje dirbo General Electric įmonėje, o paskutiniiais metais tvarkė Public Squar paminklą.

Velionies sūnums muzikui Donatui su šeima ir dailininkui Mindaugui bei artimiesiems Dirva reiškia užuojautą.

• Grafiko Kęstučio Kizevičiaus dailės darbų paroda rengiama spalio 11-12 d. Dievo Motinos parapijos au-

Dirvos sukaktuvinis balius š. m. rugsėjo 27 d. praėjo sėkmingai. Plačiau bus kitame Dirvos numery. Nuotraukoje inž. P. J. Nasvytis, pravedęs balius programą, dėkoja solistei Vandai Stankienei, kuri savo dainomis nuotaikingai linksmino balius dalyvius. Iš kairės: inž. P. J. Nasvytis, Gražina Plečkaitienė, sol. Vanda Stankienė, Dana Ramonienė ir dainininkei akompanavęs Ažuolas Stelmokas.

ditorijoje. Jaunasis menininkas yra baigęs Cleveland Institute of Art ir Cranbrook Academy of Art, Bloomfield, Mich.

• Balsuotojai, JAV piliečiai, kurie dar neįsiregistravo, kviečiami šią pareigą atlikti šį sekmadienį, tuoj po pamaldų Dievo Motinos parapijos kavinėje, kad galėtų dalyvauti lapkričio rinkimuose.

SKAUTŲ TĖVŲ KOMITETO SUSIRINKIMAS

Spalio 5 d., sekmadienį, 11:30 (tuoj po pamaldų) įvyks Pilėnų tunto skautų tėvų ir motinų susirinkimas Naujos parapijos mažojoje salėje. Darbotvarkėje: Tunto veiklos apžvalga, ateities planai, diskusijos, komiteto rinkimas. Visi tėvai prašomi būtinai dalyvauti.

PAMATYKIT ČIČINSKĄ!

Dainavos ansamblis lapkričio 27 d. Clevelande — Euclid Aukšt. mokyklos salėje, LB Clevelando apyl. valdybos pakviestas, suvaidins muzikinį veikalą "Čičinskas".

Bilietus galima iš anksto įsigyti pas J. Malskį telef. 486-9165 ar R. Tatarūnienę tel. 531-5924.

"OKTETAS 21" BALIUS-KONCERTAS ŠV. JURGIO PARAPIJOS SALĖJE Š. M. LAPKRIČIO 1 D., ŠEŠTADIENĮ.

KOKTEILIAI — 7:30. VAKARIENĖ — 8:00. VAKARIENĖ 8:00. PIRMA PROGRAMA 9:00

Šokiams gros R. STRIMAIČIO orkestras.

Kaina 15 dol. asmeniui.

Rengia: CLEVELANDO VYRŲ OKTETAS. Globoja: ALB OHIO APYGARDOS SOCIALINIS SKYR. Mašinoms bus policinė apsauga. Vietas rezervuoti pas Vitaliją Butkuvienę tel. 732-8250, Valdą Žiedonį — 481-8023 ir pas kitus okteto narius.

(39-43)

SVEIKINAM!

Dienos — laiko paukštės,
Praskris pro širdį spinduliais,
Jos dovanų šviesas pažers Tau,
Ir dings negrįžtamai!

i. š.

Lietuvos šoko
žodžio ir atviras
mūšties puoselėtojai
"DIRVA",

Siūnčiančiai
65 m. gyvavimo
su kaktis,
linkime šviesai
ir dainingo
rytojau!

v.s. I. Kerelienė

LSS SKAUCIŲ SESERIJOS VS

v.s. Irena Kerelienė

ps. R. Smolinskienė

Skautininkių sk. vedėja

ps. R. Smolinskienė

ps. V. Plepienė

Vyr. skaucių židiniečių sk. vedėja

ps. V. Plepienė

LSS Skaucių Seserijos skautininkių ir vyr. skaucių židiniečių suvažiavimo rugsėjo 27-28 d.d. Clevelande dalyvės atsiuntė Dirvai tokį sveikinimą.

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING
Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽININGAI.
Dengiame stogus apartamentams, įmonėms, krautuvėms.
Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablį kontroliaivimui ledo užsikimšimo.

MARTINS ir KUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

DIRVA

VLIKO PIRMININKAS IŠVYKO Į EUROPA

VLIKO Valdybos pirmi-
ninkas dr. K. Bobelis š. m.
rugsėjo 7-10 d. praleido

Washington'e ruošdamasis
kelionėn į Europą, kurios
metu jis aplankys ir įteiks
Lietuvos Diplomatinijos šefo,
min. Stasio Lozoraičio ir
VLIKO pasirašytą memo-

randumą Helsinkio baigia-
majį aktą pasirašusių 26
Europos valstybių vyriausy-
bėms. Dr. K. Bobelis pra-
mato kelionėje išbūti nuo
rugsėjo 10 d. iki spalio 4 d.

Dr. K. Bobelio kelionės
metu VLIKO pirmininką pa-
vaduoja vicepirmininkas dr.
Kostas Jurgėla. (E)

• Dail. Alfonsas Dargis,
gyv. Rochestery, kur turi
savo studiją, šiuo metu su
žmona atostogauja Europoje
ir Dirvai atsiuntė sveiki-
nimus iš Vienos, kur prieš
karą studijavo.

LOS ANGELES

• Vytautas Plukas, isto-
rikas, išrinktas Santa Moni-
kos miesto istorinių pa-
minklų komisijos vicepirmi-
ninku 1980-81 metams. Jis
taipogi paskirtas Kaliforni-
jos istorinių draugijų kon-
ferencijos vicepirmininku
Los Angeles regione, kuria-
me minima Los Angeles
dviejų šimtų metų sukak-
tis. Ta proga KTLA-Ch 5
televizijos stotis turėjo su
juo pasikalbėjimą ir rodė
per rugpiūčio 31 dienos sek-
madienines žinias.

RADIJO BALIUS

Lietuviškosios Los Ange-
les radijo valandėlės š. m.
rudens balius įvyks spalio
mėn. 11 d. (šeštadienyje),
7:30 val. vakaro, šv. Kazi-
miero parapijos didžiojoje
salėje. Baliaus programoje
dalyvaus išimtinai jauni-
mas, spėjės čia jau keliomis
kitomis prėgomis puikiai
užsirekomenduoti: Vita Po-
likaitytė, Daina Gudauskai-
tė — solistės, Raimondas
Mickus — smuikininkas ir
Rimas Polikaitis (tas pats
kuris labai aktyviai dalyva-
vo demonstracijų prie so-
vietų konsulato San Fran-
cisko ruošime) — akordeo-
nistas ir pianistas (jis
akomp a n u o s solistams).
Programos paruošimu rūpi-
nasi kompozitorė Giedrė
Gudauskienė.

Bus valandėlės baliuose
žinomai gera vakarienė, eu-
ropietiškas orkestras šo-
kiams, baras, laimės stalas
ir kt. Valandėlės vadovybė
kviečia lietuvišką publiką
šiame baliuje gausiai daly-
vauti. (vb)

DIRVOS RĖMEJAI

Atnaujindami prenume-
ratą ir kitomis prėgomis
Dirvai paremti aukojo:

J. Marčiukaitis, Vokietija 8.20
P. Indreika, Pacifica 10.00
V. Janušauskas, Longueil 3.00
D. Bulgariš, Brooklyn 2.00
A. Dziakonas, Rochester 2.00
L. Kapeckas, Hartford .. 2.00
S. Vaičius, Chicago 7.00
A. Januška, Milton 5.00

J. Kleinaitis, Germantown 2.00
J. Biliūnas, Mentor 5.00
A. Džiuvė, Baltimore 4.00
Dr. T. Palionis, Madison 7.00
R. Isdunis, Cape Coral .. 7.00
Br. Kasakaitis, Chicago 12.00
Gr. Žukauskas, Chicago 3.00
J. Lepeška, Cleveland .. 12.00
Balso Clevelando skyr. .. 20.00
V. Tamošiūnas, Detroit .. 10.00
J. ir N. Mockai, Yucaipa 25.00
Visiems aukotojams nuo-
širdžiai dėkojame.

A. A.

DR. ALFONSUI MARTUI

mirus, žmonai dantų gydytojai KOTRYNAI,
šeimai ir artimiesiems reiškiamo nuoširdžią
užuojautą

Ohio Lietuvių Gydytojų
Draugija

A. A.

TERESEI MILDAŽIENEI

mirus, jos vyrą JONĄ dukrą AUSRĄ, sūnų
GYTĮ su šeimomis ir jos tėvelius nuoširdžiai
užjaučiame ir kartu liūdime

Jurkūnai

A. A.

DR. ALFONSUI MARTUI

mirus, jo žmonai KASEI, dukrai DALIAI,
motinai, seserims ir broliams bei kitiems ar-
timiesiems reiškiamo nuoširdžią užuojautą ir
kartu liūdime

Martha ir Henrikas
Macijauskai

A. A.

TERESEI MILDAŽIENEI

mirus, jos mišlam vyrui JONUI, jos tėvams
J. S. ČESNOMS, seserims, broliams ir gimi-
nėms Amerikoje ir Lietuvoje nuoširdžią užuo-
jautą reiškia ir kartu liūdi

Elena, Kazimieras ir Kęstutis
Pociiai

A. A.

DR. ALFONSUI MARTUI

mirus, jo žmonai KOTRYNAI ir dukrai DA-
LIAI su šeima nuoširdžią užuojautą reiškia-
me ir kartu liūdime

Nora ir Vytautas Baziuliai
Genovaitė ir Albinas Karsokai
Aleksandra ir Julius Kazėnai
Antanina ir Pranas Petraičiai

A. A.

TERESEI MILDAŽIENEI

mirus, jos vyrui JONUI ir šeimai nuoširdžią
užuojautą reiškia

Abramaičiai
Biskiai
Briedžiai
Jokubauskas
Kubiliai
Lapai
Šulaičiai
Varankai
Žitkai

BRANGIAM BROLIUI

A. A.

DR. JURGIUI BALČIŪNUI

mirus, jo broliui PETRUI BALČIŪNUI ir jo
žmonai PAULEI, reiškiamo gilią užuojautą.

L.B. Hot Springs Radijo Valandėlės,
"Laisvės Varpai" Vadovybė:

Aleksas Kazis
Lilė Kazienė
Tautvydas Jankus

A. A.

PETRUI LEPEŠKAI

tragiškai žuvus, jo tėvus nuoširdžiai užjaučiame ir kartu
liūdime

NORA IR VYTAUTAS BRAZIULIAI